

Jaarstukken 2021

Jaarverslag

GEMEENTE LANDERD

Adres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland

Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland

Telefoon: 0486-458111

e-mail: info@landerd.nl

Internet: www.landerd.nl

INHOUD JAARVERSLAG 2021

Inhoud jaarverslag

Jaarverslag:

Inleiding	3
 1. <i>Programma's</i>	 8
1. Veiligheid	9
2. Verkeer en vervoer	12
3. Economie en toerisme	15
4. Onderwijs	18
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	21
6. Sociaal Domein	26
7. Volksgezondheid en milieu	30
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	33
9. Bestuur en ondersteuning	38
 2. <i>Paragrafen:</i>	 45
A Weerstandsvermogen en risicobeheersing	46
B Onderhoud kapitaalgoederen	68
C Financiering	71
D Bedrijfsvoering	73
E Verbonden partijen	76
F Grondbeleid	87
G Lokale heffingen	102
 Raadsbesluit	 108

Aan de Raad,

Hier ligt dan de laatste jaarrekening van de gemeente Landerd. Trots, met de blik gericht op de nieuwe gemeente Maashorst maar ook met een vleugje weemoed. Het college van Maashorst biedt de gemeenteraad deze laatste jaarrekening, voor 2021, aan. In 2021 zijn we vooral bezig geweest met het verder oppakken en uitvoeren van al deze plannen. De slogan van ons coalitieprogramma “Krachtige kernen in de Maashorst!” leidt daarmee voor de herindeling tot een zeer bevredigend resultaat. Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.

Na bestemming sluit de programmarekening 2021 sluit met een nadelig saldo van € 678.041 Hierin zijn de stortingen en onttrekkingen van de reserves verwerkt. Dit saldo wordt onttrokken uit de behoedzaamheidsreserve. We teren in 2021 dus in op onze reserve.

Er is de afgelopen jaren al veel gebeurd in de dorpskernen. Het vernieuwde centrum van Schaijk en de reconstructie van wegen en pleinen in het centrum van Zeeland zijn hiervan mooie voorbeelden. Ook zijn we volop aan de slag met een nieuw Dorpshuis Zeeland en investeren we in Sport en Spel Reek. Dit blijven we doen samen met de inwoners. Hierop mogen we trots zijn.

Landerd heeft met natuurgebied de Maashorst een prachtige trekpleister voor zowel inwoners als toeristen. We hebben, samen met Uden, de ambitie om recreatie en toerisme nog verder te ontwikkelen. Dat biedt ook economisch kansen. Samen met ondernemers werken we aan het toekomstbestendig maken van de recreatieparken.

Overige belangrijke ontwikkelingen in 2021 waren:

- Nieuwbouw dependance veiligheidsregio
- Buurtpreventie
- Vitaliteit recreatieparken
- Kwaliteit wegennet Landerd
- Aanpassen kop Runstraat
- Realiseren nieuwe Knuppelbrug
- Uitvoeren onderhoud civieltechnische kunstwerken
- Geluidsarm asfalt Bergmaas
- Routebureau Brabant
- Samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp
- Uitbreiding Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- Verbreding cultuur bij jongeren
- Governance Maashorst
- Uitvoering Lokaal Sportakkoord
- Renovatie Sporthal de Eeght
- Toegang jeugd
- Inkoop jeugd, WMO en beschermd wonen
- Programma Samen Landerd Samen Beter
- Vernieuwing watersamenwerking As50+
- Beleid intensieve veehouderij
- Oprichting kindergemeenteraad

Verantwoording en accountantsverklaring

De programmarekening over het boekjaar 2021 wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Deze bestaat uit twee onderdelen: de jaarrekening en het nu voorliggende jaarverslag.

In de jaarrekening 2021 treft u de balans aan en de toelichting daarop. In dit onderdeel wordt een cijfermatige analyse gegeven, inclusief afwijkingen die er in de jaarrekening zijn ten opzichte van de ramingen per eind 2021. Ook is in de risicoparagraaf een risico opgenomen in verband met de coronacrisis.

In het jaarverslag 2021 wordt ingegaan op de ontwikkelingen per programma. Hier komen de punten “wat wilden we bereiken”, “hebben we dat bereikt?” en “effecten” aan bod. Dit is in de lijn van het sjabloon dat in de begroting 2020 is gebruikt. In de programma’s zijn alleen teksten opgenomen die voor de verantwoording nodig zijn.

De accountant heeft nog geen definitieve verklaring afgegeven. De accountant toetst op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

Saldo jaarrekening 2021

De programmarekening 2021 sluit, vóór de stortingen en onttrekkingen van de reserves, met een voordelig saldo van € 1.462.999. Dit is inclusief het voordeel van de GREX ad € 564.093. Met de vaststelling van de Herziening meerjarenperspectief GREX per 1-1-2022 is door de gemeenteraad besloten het voordeel te storten in de behoedzaamheidsreserve.

Echter hebben we in 2021 niet alles kunnen realiseren wat we bij de begroting 201 ons als doel hebben gesteld. Hierdoor worden diverse budgetten doorgeschoven naar 2022.

Na het bestemmen van deze budgetten en het verwerken van de stortingen en onttrekken van de reserves eindigen we met negatief resultaat ad € 678.041, In de 2^e Burap 2021 werd nog rekening gehouden met een negatief resultaat van € 1.818.680 In de verschillen analyse (zie blz. 5 en blz. 6 van het boekwerk Jaarrekening) is dit nadeel cijfermatig toegelicht. Tekstueel worden de verschillen toegelicht in de toelichting op de programmajaarrekening (zie blz. 37 van het boekwerk Jaarrekening).

Het tekort van de jaarrekening 2021 wordt onttrokken uit de behoedzaamheidsreserve.

Hieronder tref u een schematische recapitulatie van het resultaat aan:

Voorlopig resultaat jaarrekening 2021		Werkelijk	
	Voordelig exploitatieresultaat, excl. GREX	€ 898.906-	V
	Voordelig resultaat GREX (incl LOG)	€ 564.093-	V
	Voordelig saldo programmarekening	€ 1.462.999-	V Voordeel
1.	Bestemming door te schuiven budgetten:		
	Vitale en toekomstbestendige vakantieparken	€ 33.750	P1
	Inspectie, meerjarenplanning en groot onderhoud civieltechnische kunstwerken	€ 11.750	P2
	Investerings asfaltverhardingen voorbereidingskosten	€ 25.000	P2
	Toerisme	€ 36.845	P3
	Sleutelproject Zuidwaterlinie	€ 54.500	P3
	Herstellen Ommetjes Reek	€ 10.225	P3
	Verbinding jeugdhulp en passend onderwijs	€ 6.655	P4
	Versterking NNB gebieden d.m.v. natuurrealisatie	€ 82.000	P5
	Restant inhuur Maashorst projecten	€ 65.000	P5
	Incidentele bijdrage realisatie Natuurpoort	€ 50.000	P5
	Ontwikkeling kerkenvisie	€ 5.000	P5
	Crossterrein de Peel	€ 200.000	P5
	WMO Ouderenzorg	€ 5.000	P6
	Onderzoek Phoenix 2.0	€ 29.000	P6
	Dorpshuizen	€ 30.000	P6
	Samen Landerd, Samen Beter	€ 42.354	P7
	Onderzoek duurzaamheidsbeleid	€ 3.177	P7
	Klimaatmiddelen Transitievisie warmte	€ 147.426	P7
	Klimaatmiddelen Wijkaanpak	€ 9.997	P7
	Klimaatmiddelen Energieloket	€ 25.000	P7
	Keukentafel gesprekken agrariërs	€ 8.205	P8
	Bestemmingsplan Buitengebied en Graspeel	€ 83.125	P8
	Ontwikkelen agrarische verdienmodellen	€ 20.000	P8
	Gezond agrarisch productschap	€ 10.000	P8
	Kosten invoering Omgevingswet	€ 211.443	P8
	I&A Maashort	€ 478.397	P9
	ICT Landerd	€ 8.416	P9
	Voorbereiding Herindeling	€ 295.264	P9
	Sneeuwploeg tractor	€ 8.000	P9
	Sneeuwploeg DAF	€ 13.000	P9
	Uit reserve bestemde budgetten	€ 2.008.529	N
2.	Bestemming door te schuiven budgetten:		
1.	Diverse extra aankopen openbare verlichting uit reserve openbare verlichting	€ 44.000	P2
2.	Inspectie speeltoestellen uit reserve speeltoestellen	€ 35.086	P5
		€ 79.086	N
3.	Onttrekkingen aan reserves:		
1.	Diverse extra aankopen openbare verlichting uit reserve openbare verlichting	€ 44.000-	P2
2.	Inspectie speeltoestellen uit reserve speeltoestellen	€ 35.086-	P5
5.	Behoedzaamheidsreserve: groen voor rood	€ 21.441-	P9
		€ 100.527-	V
4.	Stortingen in reserves:		
1.	Groen voor rood in reserve Groen Bedrijven	€ 7.496	P3
2.	Overschot exploitatie riolering	€ 132.511	P7
3.	Groen voor rood in reserve Groen Woningen	€ 13.945	P8
		€ 153.952	N
5.	Per saldo toe te voegen aan de behoedzaamheidsreserve	€ 678.041	N
	Begroting 2021 na wijzigingen (cf. stand 2e Burap 2021)	1.818.680	Nadeel
	Resultaat 2021: voor bestemming	-1.462.999	Voordeel
	Te analyseren verschil tussen begroting na wijziging en realisatie	-3.281.679	Voordeel

Samenvatting

Hieronder zijn de cijfers uit de jaarrekening 2021 samengevat weergegeven.

Resultaat ten opzichte van begroting 2021

In de primitieve begroting 2021 werd een tekort van € 36.924 voorzien. Na bijstellingen in 2021 via de Burap's en andere raadsbesluiten werd ultimo 2021 een resultaat verwacht van € 1.818.680 nadelig. Het uiteindelijk saldo 2021 sluit, voor de stortingen en onttrekkingen van de reserves, met een voordelig resultaat van € 1.462.999.

Voor de analyse van het verschil tussen het werkelijk voordelig saldo 2021 en de begroting na de 2^e Burap 2021 verwijzen wij naar blz. 5 en 6 van de jaarrekening.

Verloop behoedzaamheidsreserve

Stand 1-1-2021	€ 5.691.770
Af mutaties 2021 (o.a. resultaat 2020)	€ 14.192-
Stand 31-12-2021	€ 5.677.578
Bij: resultaat 2021 (incl. bestemmingen)	€ 1.462.999
Af: verplichtingen t/m 2025 (raadsbesluiten)	€ 0-
Saldo nog beschikbaar (risico's en buffer)	€ 7.140.577

Investerings

Op advies van de Algemene Rekenkamer is op programmaniveau per investering aangegeven of kredieten zijn afgesloten of niet. Dit is per programma vermeld in het jaarverslag.

In 2021 is een bedrag van € 4,5 miljoen aan investeringen uitgegeven (exclusief grondexploitatie). Hiervoor is € 420.000 aan bijdragen, subsidies en verkoop gronden terugontvangen. De voornaamste investeringen betreffen:

	Bedragen x € 1.000
Fluisterasfalt Bergmaas	242
Onderhoud asfalt Bergmaas	299
Centrumplan Zeeland	33
Kop Runstraat	57
Vorbereiding kruising Schutsboomstraat/Europaplein	7
Sport en Spel Reek gebouw	191
Sport en Spel Reek grond	190
Bouw dorpshuis en sporthal Zeeland	3.233
Uitvoering Landschapsbeleidsplan	49
Verbouwing (renovatie) Sporthal de Eeght	168
Dorpsontwikkelingsplan Reek	25

Investerings grondexploitatie GREX

In 2021 is er voor € 0,7 miljoen geïnvesteerd in de GREX. Van dit bedrag is € 66.000 rentelasten. De grootste investering betreft het plan Repelakker (€ 0,15 miljoen).

Investerings uit onderhoudsvoorzieningen

Naast bovengenoemde investeringen is er in 2021 ten laste van gevormde onderhoudsvoorzieningen een bedrag van € 0,7 miljoen uitgegeven voor onderhoud van riolering, wegen en gebouwen.

Risico's

Naast de algemene risico's uit de bedrijfsvoering zijn de belangrijkste risico's het sociaal domein, de GREX en de mogelijke (meerjarige) gevolgen van de coronacrisis. Alle risico's zijn vermeld in Paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

In die paragraaf wordt ingegaan op de risico's vanaf 2022 voor het landerds deel van gemeente Maashorst en zijn de gerealiseerde risico's (tekorten) in 2021 per risico in beeld gebracht.

Voor het opvangen van eventuele risico's is de behoedzaamheidsreserve de aangewezen reserve.

Deel 1: De programma's

1. Veiligheid

Burgemeester Bakermans

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat openbare orde, veiligheid en crisisbeheersing, het verbeteren van de sociale veiligheid en de vermindering van criminaliteit en overlast.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Vitale toekomstige vakantieparken	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	In gesprek met diverse parkeigenaren en andere overheden om een transitie mogelijk te maken. Diverse dossiers inzake permanente bewoning opgepakt en in gesprek gegaan. Daar waar mogelijk maatoplossingen gecreëerd
2. Nieuwbouw dependance veiligheidsregio	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Op 9 december 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het bestemmingsplan dat de ontwikkeling van de brandweerlocatie aan de Voederheil mogelijk moet maken.
3. Acteren op signalen uit de samenleving die duiden op een gevoel van onveiligheid	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	We hebben een sluitend netwerk voor de buurtwhatsapp groepen. Daarnaast is er voor de buurtpreventie een informatiebijeenkomst geweest. Hier wordt in 2022 nog een verder gevolg aan gegeven.
4. De integriteit van het openbaar bestuur waarborgen	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Daar waar gewenst de BIBOB-toets toegepast.

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Verwijzingen Halt	Per 10.000 inwoners 12-17 jaar	Bureau Halt	2019	137 jongeren	2021	n.b.
2.	Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	CBS	2019	0 diefstallen	2021	n.b.
3.	Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	CBS	2019	3,7 geweldsmisdrijven	2021	n.b.
4.	Diefstallen uit woningen	Per 1.000 inwoners	CBS	2019	3,9 diefstallen woningen	2021	n.b.
5.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	CBS	2019	4,1 vernielingen	2021	n.b.

Wat mag het kosten?

In tabel 1.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 1.2		Veiligheid		
		(bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taakveld</i>				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	943	987	992
1.2	Openbare orde en veiligheid	477	580	494
Totaal lasten		1.419	1.567	1.486
Baten				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-7	-7	-7
1.2	Openbare orde en veiligheid	-15	-15	-28
Totaal baten		-21	-21	-35
Saldo van baten en lasten		1.398	1.546	1.451
Reserves				
	Onttrekkingen	0	-38	-38
	Storting	0	0	0
Gerealiseerd resultaat		1.398	1.507	1.413

Financiële toelichting

Reserves:

Er zijn bij dit programma geen reserves.

Investeringsen:

Er zijn bij dit programma geen investeringen.

Financiële analyse

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de jaarrekening.

Bijlage beleidsnota's

- Integraal Veiligheidsplan (2015 -2018)
- Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Brabant-Noord (2016-2019)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Landerd (2014)
- Brandbeveiligingsverordening gemeente Landerd (2013)
- Evenementenbeleid (2020)
- Preventie handhavingsbeleid (2014)

2. Verkeer en vervoer

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?

Het programma verkeer en vervoer omvat de aanleg en onderhoud van wegen en de openbare verlichting, de zorg voor veilige wegen en verkeersvoorzieningen, voldoende parkeergelegenheid in de kernen en een goed en toegankelijk openbaar vervoer.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Kwalitatief goed wegennet	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk De noodzakelijke dagelijkse en kleine onderhoudsmaatregelen zijn uitgevoerd om de veiligheid te borgen. Daarnaast is er een algehele inspectie van het wegareaal uitgevoerd. De grootschalige onderhouds- en vervangingsprojecten zijn in voorbereiding. Uitvoering vindt plaats in 2022.	De levensduur van de verharding is verlengd door het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen. Toegankelijkheid en veiligheid zijn gewaarborgd.
2. Hoogwaardig openbaar vervoer	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Instandhouding van de HOV-halte Zeeland. Toegankelijkheid en veiligheid zijn gewaarborgd.
3. Aanpassen kop Runstraat	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk De oversteek van de kop Runstraat is aangepast. Op dit moment loopt een onderzoek om het wegprofiel aan te passen.	Verbetering van de verkeergeleiding.
4. Onderhoud civieltechnische kunstwerken	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Levensduur van de civieltechnische kunstwerken is verlengd door het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen. Toegankelijkheid en veiligheid zijn gewaarborgd.
5. Realiseren nieuwe Knuppelbrug	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk De vervanging van de bestaande loopbrug is voorbereid, inclusief een subsidie aanvraag. Uitvoering vindt plaats in 2022.	Continuering toegankelijkheid en waarborgen veiligheid.

6. Geluidsarm asfalt Bergmaas	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	De levensduur van de verharding is verlengd door het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen. Tevens een reductie van het geluid door toepassing van geluidsarm asfalt. Verbetering van de leefbaarheid.
-------------------------------	---	--

Beleidsindicatoren 2021

Dit programma heeft geen beleidsindicatoren.

Wat mag het kosten?

In tabel 2.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 2.2		Verkeer en vervoer		
		(bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taakveld</i>				
2.1	Verkeer en vervoer	1.789	1.835	1.610
2.2	Parkeren	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0
2.4	Economische havens & waterwegen	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	11	10	8
Totaal lasten		1.800	1.845	1.619
Baten				
2.1	Verkeer en vervoer	-34	-118	-93
2.2	Parkeren	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0
2.4	Economische havens & waterwegen	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0
Totaal baten		-34	-118	-93
Saldo van baten en lasten		1.766	1.727	1.526
Reserves				
	Onttrekkingen	-77	-125	-81
	Stortingen	0	0	6
Gerealiseerd resultaat		1.689	1.602	1.451

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
Reserve openbare verlichting	€ 112.935	€ 118.775
DKU Centrumplan Zeeland	€ 951.732	€ 919.399
DKU rotonde Peelweg/Langenboomseweg	€ 314.413	€ 298.692
DKU Centrumplan Schaijk	€ 457.110	€ 441.043

Investerings:

Bij dit programma behorende investeringen zijn:

Omschrijving	Krediet	Uitgaven/ Inkomsten t/m 31-12- 2021	Afgesloten Ja/Nee
Sport en Spel Reek Openbaar Gebied	€ 122.588	€ 0	Nee
Inrichting gebied bij Dorpshuis / Sporthal Zeeland	€ 396.000	€ 11.928	Nee
Centrumplan Zeeland	€ 1.866.340	1.738.392	Nee
Centrumplan Zeeland (inkomsten)	- € 96.000	€ 120.706	Nee
Reconstructie Kerkweg	€ 71.376	€ 41.471	Nee
Knuppelbrug Schaijk	€ 74.300	€ 0	Nee
Fluisterasfalt Bergmaas	€ 500.000	€ 242.432	Nee
Onderhoud asfalt Bergmaas	€ 525.258	€ 298.856	Nee
Kop Runstraat	€ 70.000	€ 57.347	Nee
Vorbereiding kruising Schutsboomstraat/Europaplein	€ 85.000	€ 6.881	Nee
Element en asfaltverhardingen 2021	€ 250.000	€ 0	Nee

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Beleidsplan openbare verlichting (2016)
- Verkeersnotitie Landerd 2012
- Parapluplan wonen en parkeren 2019
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015).
- Beheerbeleidsplan Civieltechnische kunstwerken 2020-2029 (september 2020)
- Beheerbeleidsplan Verhardingen 2021-2030 (december 2020)

3. Economie en toerisme

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat het bevorderen van een evenwichtige veelzijdige economische en toeristisch-recreatieve structuur en werkgelegenheid.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Werk maken van vrije tijd	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	We hebben nieuwe routes gemaakt, bankjes geplaatst, info panelen geïnstalleerd en een nieuwe website ontwikkeld. Het effect hiervan is dat we hierdoor als gemeente beter herkenbaar zijn in het veld als digitaal.
2. Routebureau Brabant	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Het effect is dat alles nu Brabantbreed wordt opgepakt en Brabantbreed dezelfde uitstraling heeft. Het onderhoud wordt grotendeels door Routebureau Brabant overgenomen (met uitzondering van de verwijzingsborden naar recreatieve voorzieningen).
3. Realisatie uitkijkpunt in Uden	☐ Ja ☒ Nee ☐ Gedeeltelijk Het realiseren van een uitkijkpunt in de Maashorst op het grondgebied van de gemeente Uden is in voorbereiding. Uitvoering vindt plaats in 2022.	Het bevorderen van de recreatie mogelijkheden in de nieuwe gemeente Maashorst.
4. Ondersteuning Platform Toerisme Landerd (PTL)	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Het effect is dat we nu ook voet aan de grond hebben in het totale grondgebied van de nieuwe gemeente Maashorst. PTL wordt PTM.

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

				Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
	Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Func tiemenging	Percentage	LISA	2019	49,8%	2021	n.b.
2.	Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2019	139,2 bedrijven	2021	n.b.

Toelichting:

Ad. 1: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat mag het kosten?

In tabel 3.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 3.2		Economie en toerisme		
		(bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taak veld</i>				
3.1	Economische ontwikkeling	36	36	13
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	772	335	391
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	27	25	32
3.4	Economische promotie	286	336	202
Totaal lasten		1.121	732	639
Baten				
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-777	-517	-1.335
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	-8	-8	-9
3.4	Economische promotie	-405	-460	-447
Totaal baten		-1.189	-986	-1.791
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	-391	-429	-418
	Baten exclusief algemene dekkingsmiddelen	-799	-557	-1.372
Saldo van baten en lasten		322	176	-734
Reserves				
	Onttrekkingen	0	-113	-113
	Storting	12	9	9
Gerealiseerd resultaat		334	72	-838

Financiële toelichting

Reserves:

Er zijn bij dit programma geen reserves.

Investeringsen:

Er zijn bij dit programma geen investeringen.

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Toeristisch-recreatief beleidsplan 'Werk maken van vrijetijd' (2016)
- Maashorst Manifest (2014)
- Ontwikkelingsvisie Recreatieterreinen Landerd (2012)
- Bestemmingsplannen Reek Zuid (2012) en Voederheil II (2013)
- Bestemmingsplan bedrijventerreinen (2013)
- Projectvoorwaarden Reek Zuid (2011) en Voederheil II (2013)
- Richtlijnen gronduitgifte bedrijventerreinen gemeente Landerd 2011
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van percelen industrieterrein (2011)
- Jaarlijkse vaststelling grondprijzen (mei 2020)
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

4. Onderwijs

Wethouder van Rinsum

Waar gaat dit programma over?

Het programma onderwijs omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting voor alle scholen en daarnaast de zorg voor het openbaar onderwijs, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het arrangement "spelen en ontwikkelen" en voorschoolse educatie.

Wat wilden wij bereiken in 2020?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Een betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Niet alles wat opgenomen staat in het projectplan 'Verbinding Jeugdhulp en Onderwijs' is uitgevoerd.
2. Uitbreiding Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE)	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Kwalitatief hoogwaardige VVE is in iedere kern uitgebreid van 10 naar 16 uur per week

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2017	3,4 leerlingen	2021	n.b.
2.	Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2018	9 leerlingen	2021	n.b.
3.	Voortijdse schoolverlaters	Percentage deelnemers aan VO en MBO onderwijs	DUO	2018	0,8% van de leerlingen	2021	n.b.

Toelichting:

Ad. 1: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar.

Ad. 2: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar.

Ad. 3: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

In tabel 4.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 4.2		Onderwijs		
		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taak veld</i>				
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	696	712	658
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	527	668	486
Totaal lasten		1.223	1.379	1.144
Baten				
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-190	-213	-213
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-144	-268	-97
Totaal baten		-334	-481	-311
Saldo van baten en lasten		889	898	834
Reserves				
	Onttrekkingen	-186	-186	-186
	Stortingen	0	0	0
Gerealiseerd resultaat		703	712	647

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
DKU nieuwbouw Den Omgang	€ 184.596	€ 177.061
DKU nieuwbouw De Regenboog	€ 435.751	€ 420.191
DKU Kindcentrum Zeeland	€ 5.051.105	€ 4.901.811
DKU Frisse Scholen Oventje	€ 10.589	€ 9.626
DKU Frisse Scholen Kreek'l	€ 81.691	€ 74.264
DKU Frisse Scholen Vlinder	€ 58.999	€ 53.635

Investerings:

Er zijn bij dit programma geen investeringen.

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Landerd (2016)
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Landerd (2014)
- Notitie invoering Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie; gemeente Landerd (2012)
- Notitie verbetering kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie, gemeente Landerd (2015)

5. Sport, cultuur, recreatie en natuur

Wethouder van Rinsum
Wethouder Vereijken (accommodaties, recreatie en natuur)
Burgemeester Bakermans (Landerdse omroepstichting)

Waar gaat dit programma over?

Dit programma omvat het initiëren en in stand houden van voorzieningen op de gebieden kunst, cultuur, sport en het beschermen van een aantal cultuurhistorische gebouwen. Tevens omvat het alle groene onderdelen van het gemeentelijke takenpakket waaronder beleid, aanleg, beheer en onderhoud van openbaar groen, speeltuinen en dierenparken, landschap en bossen. Ook het taakveld natuur hoort bij dit programma.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Beperken geluidsoverlast	☐ Ja ☒ Nee ☐ Gedeeltelijk We hebben nog niet bereikt dat de geluidsoverlast beperkt wordt en er is nog geen geluidswal aangelegd. Dit betreft het project Nieuw Zevenbergen. Gemeente Oss is in deze projectleider en bezig met het opstellen van een bestemmingsplan voor dat terrein. De geluidswal maakt daarvan onderdeel uit. Het bestemmingsplan is nog niet vastgesteld.	Geluidsoverlast is nog niet afgenomen.
2. Duurzame exploitatie Dorpshuizen	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Vanuit het project verduurzaming gemeentelijke gebouwen hebben we daar waar mogelijk led lampen aangebracht en bespreken we energiemanagement. Deels nog in uitvoering. Ten aanzien van het beheer hebben we de stichting Dorpshuizen ontvlecht. Ieder dorp beheert nu zijn eigen dorpshuis.
3. Verbreding cultuur bij onze jongeren	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	We zijn ook voor de periode 2021 – 2024 aangesloten bij de Cultuurloper. Express (Circle of Talent) wordt nu verder uitgewerkt.
4. Stimuleren realisatie Natuur Netwerk Brabant (NNB)	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Vergroten van aantrekkelijkheid van NNB gebieden voor natuur, toerisme en recreatie.

	In 2021 zijn samen met de gebiedspartners extra gronden verworven voor de versterking van de NNB gebieden. Deze gronden worden in 2021 en 2022 omgezet naar natuur. De realisatie van NNB is niet afgerond in 2021.	Tegengaan van droogte en hitte stres.
5. Inrichting nieuwe besturing en uitvoeringsorganisatie Maashorst in Uitvoering (MIU)	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk De uitvoeringsorganisatie MIU stopt per 31 december met de werkzaamheden. De stichting wordt geliquideerd. Het huidige team de Maashorst wordt per 1-1-22 geïncorporeerd in de gemeente Maashorst. De samenwerking met de partners verloopt via dienstverleningsovereenkomsten.	Continuïteit in het beheer en ontwikkeling van de Maashorst.
6. Uitvoering Lokaal sportakkoord	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Er zijn 8 initiatieven gesubsidieerd die het lokale sport- en beweegklimaat versterken
7. Besluit over renovatie sporthal De Eeght	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk In 2021 heeft de raad een besluit genomen over de renovatie van sporthal De Eeght. De aanbesteding heeft in 2021 plaatsgevonden. Uitvoering vindt plaats in 2022.	Versterking van het lokale sport- en beweegklimaat met toekomstbestendige accommodaties.

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Niet-sporters	Percentage	RIVM en CBS	2016	43,4% van de inwoners	2021	n.b.

Toelichting:

Ad. 1: Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Wat mag het kosten?

In tabel 5.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 5.2		Sport, cultuur, recreatie en natuur		
		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taak veld</i>				
5.1	Sportbeleid en activering	300	346	341
5.2	Sportaccomodaties	1.107	1.141	823
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	163	175	170
5.4	Musea	18	28	29
5.5	Cultureel erfgoed	79	102	86
5.6	Media	404	404	405
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.824	2.047	1.799
Totaal lasten		3.896	4.243	3.653
Baten				
5.1	Sportbeleid en activering	-91	-142	-114
5.2	Sportaccomodaties	-224	-111	-104
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-12	-12	-12
5.4	Musea	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	-7	-39	-39
5.6	Media	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-129	-129	-95
Totaal baten		-462	-433	-364
Saldo van baten en lasten		3.433	3.810	3.288
Reserves				
	Onttrekkingen	-300	-495	-350
	Stortingen	39	19	19
Gerealiseerd resultaat		3.173	3.334	2.958

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
DKU herontwikkeling DAW	€ 1.339.704	€ 1.297.896
Reserve Stimulering Sport	€ 151.106	€ 103.291
Reserve Speeltoestellen	€ 117.641	€ 109.172
Bestemmingsreserve Bomen	€ 39.786	€ 39.786
Reserve Groen	€ 838.980	€ 824.964
DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	€ 58.750	€ 58.750
DKU EVZ Munsche Wetering	€ 150.283	€ 150.283
Reserve Bossen	€ 120.095	€ 109.007

Investerings:

Bij dit programma behorende investeringen zijn:

Omschrijving	Krediet	Uitgaven/ Inkomsten t/m 31-12- 2021	Afgesloten Ja/Nee
Uitvoering Landschapsbeleidsplan	€ 706.080	€ 584.339	Nee
Uitvoering Landschapsbeleidsplan (inkomsten)	- € 706.080	- € 584.339	Nee
EVZ Melkpad-Graspeelloop 2015	€ 117.500	€ 0	Nee
EVZ Melkpad-Graspeelloop 2015 (inkomsten)	- € 58.750	- € 0	Nee
EVZ Munsche wetering 2016	€ 506.000	€ 45.516	Nee
EVZ Munsche wetering 2016 (inkomsten)	- € 354.200	- € 0	Nee
Sport en Spel Reek gebouw	€ 3.031.561	€ 453.379	Nee
Sport en Spel Reek gebouw (inkomsten)	- € 511.606	- € 42.815	Nee
Sport en Spel Reek tijdelijk gebouwen	€ 74.604	€ 0	Nee
Sport en Spel Reek tijdelijk gebouwen (inkomsten)	- € 14.921	€ 0	Nee
Sport en Spel Reek grond	€ 153.000	€ 200.286	Nee
Sport en Spel Reek grond (inkomsten)	- € 0	- € 36.015	Nee
Sport en Spel Reek Sportterrein	€ 41.514	€ 0	Nee
Sport en Spel Reek Sportterrein (nkomsten)	- € 8.303	€ 0	Nee
Entree Palmstraat	€ 1.109.351	€ 1.109.349	Nee
Entree Palmstraat (inkomsten)	-€ 1.109.351	- € 809.351	Nee
Aanleg trapveldjes	€ 70.000	€ 0	Nee
Aansluiting evenementkasten	€ 160.000	€ 129.716	Nee
(renovatie) Verbouwing Sporthal de Eeght	€ 1.512.000	€ 190.526	Nee
VCO vernieuwing 4 kleedlokalen	€ 180.000	€ 187.472	Ja
Sportaccommodaties gebouwen	€ 15.777	€ 0	Ja
DAW/EMOS kunstgrasvelden	€ 468.092	€ 468.092	Ja
Aanleg kunstgrasveld Festilent	€ 447.926	€ 449.824	Ja
Aanleg kunstgrasveld Festilent (inkomsten)	- € 490	- € 777	Ja
Herstel natuurgrasvelden Festilent	€ 320.250	€ 311.948	Ja
Herstel natuurgrasvelden Festilent (inkomsten)	- € 14.805	- € 18.513	Ja

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- (Deel) Subsidieverordeningen en subsidiebesluiten
- Landschapsbeleidsplan 2012
- MaashorstManifest evaluatie en vooruitblik (met Uitvoeringsprogramma 2015-2019) (2014)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Bomenverordening gemeente Landerd
- Bomenbeheerplan (2007)
- Natuurwaardenkaart (2014)
- Lijst en kaart waardevolle en monumentale bomen (2020)

6. Sociaal domein

Wethouder van Rinsum
Wethouder Vereijken (accommodaties)

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over de gemeentelijke taken in het brede sociaal domein. Met name de door het rijk overgedragen taken vormen hiervan het hart, maar ook de beleidsterreinen die hiermee directe raakvlakken hebben zijn in dit programma opgenomen.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Consultatiebureaus jeugdgezondheidszorg	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Consultatiebureau in Zeeland is gesloten.
2. Nieuwe toegang jeugd	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Uren van team preventie zijn uitgebreid. Er is meer ingezet op preventie en lichte opvoedondersteuning
3. Inkoop jeugdhulp	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Er is op basis van het productenboek 'gespecialiseerde jeugdhulp' jeugdhulp geïndiceerd. De inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp 2022 en volgende jaren is afgerond.
4. Inkoop WMO, beschermd wonen	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	De inkoop voor plaatsen beschermd wonen is in samenspraak met centrumgemeente Oss en Zorginkoop regionaal geregeld. Er zijn 6 plaatsen beschermd wonen afgebouwd, met de vrijgekomen middelen is een regionale pilot GGZ in de wijk gedraaid. Dit is in lijn met de verdere doordecentralisatie beschermd wonen.
5. Programma Samen Landerd Samen Beter (SLSB)	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Er zijn preventie activiteiten uitgevoerd op de 4 thema's, voortkomend uit de strategische en operationele doelen van de werkgroepen. Deze zijn besproken met de gemeenteraad tijdens een podiumbijeenkomst in juni '21. Het programma sluit aan op de bouwstenen van de visie op zorg die in juli '21 door de visiegroep zorg is opgeleverd.

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2019	640,7 banen	2021	n.b.
2.	Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12-21 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2015	1% van de jongeren	2021	n.b.
3.	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Inst.	2018	4% van de kinderen	2021	n.b.
4.	Netto arbeidsparticipatie	Percentage van werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	CBS	2019	70,9% werkzaam	2021	n.b.
5.	Werkloze jongeren	Percentage 16-22 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2018	2% van de jongeren	2021	n.b.
6.	Personen met een bijstandsuitkering	Per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	2019	13,6 personen	2021	n.b.
7.	Lopende re-integratie voorzieningen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	CBS	2019	9,2 re-integratievoorzieningen	2021	n.b.
8.	Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2019	12,3% van de jongeren	2021	n.b.
9.	Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2019	1% van de jongeren	2021	n.b.
10.	Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren 12-23 jaar	CBS	2019	Gegevens niet beschikbaar	2021	n.b.
11.	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Per 10.000 inwoners	GMSD	2019	320 inwoners	2021	n.b.

Toelichting:

Ad. 4: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Ad. 5: Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

Wat mag het kosten?

In tabel 6.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 6.2		Sociaal domein		
		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taak veld</i>				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.940	2.318	2.199
6.2	Wijkteams	582	556	418
6.3	Inkomensregelingen	2.843	3.208	3.144
6.4	Begeleide participatie	1.852	1.930	1.977
6.5	Arbeidsparticipatie	250	171	126
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	286	341	353
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.339	2.697	2.701
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.035	5.001	4.796
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	254	22	31
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	420	420	462
Totaal lasten		14.802	16.662	16.208
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-44	-44	-57
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	14.758	16.618	16.151
Baten				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-323	-223	-218
6.2	Wijkteams	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-2.081	-2.557	-2.692
6.4	Begeleide participatie	-10	-15	-14
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	-3
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-50	-95	-97
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-32	-32	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	-158	-158
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
Totaal baten		-2.495	-3.081	-3.183
Saldo van baten en lasten		12.263	13.537	12.969
Reserves				
	Onttrekkingen	0	-301	-301
	Stortingen	0	158	158
Gerealiseerd resultaat		12.263	13.395	12.826

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
DKU Gemeenschapshuis Zeeland	€ 0	€ 0
Reserve Beschermd Wonen	€ 0	€ 158.424

Investerings:

Bij dit programma behorende investeringen zijn:

Omschrijving	Krediet	Uitgaven/ Inkomsten t/m 31-12- 2021	Afgesloten Ja/Nee
Dorpsontwikkelingsplan Reek	€ 500.000	€ 330.650	Nee
Bouw Dorpshuis en sporthal Zeeland	€ 8.964.550	€ 4.030.565	Nee
Bouw Dorpshuis en sporthal Zeeland (inkomsten)	- € 10.000	- € 142.915	Nee
Inventaris dorpshuis Zeeland	€ 350.000	€ 0	Nee
Inventaris dorpshuis Zeeland (inkomsten)	- € 100.000	- € 0	Nee

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Participatiewet met bijbehorende verordeningen.
- Minimabeleid
- Beleidsplan Jeugdhulp gemeente Landerd 2020 – 2023
- Uitvoeringsplan jeugdhulp 2020 - 2023
- Verordening Jeugdhulp gemeente Landerd 2020
- Nadere regels jeugdhulp gemeente Landerd 2020
- Transformatieopgaven
- Beleidsplan transitie Awbz/Wmo
- Verordening WMO 2018
- Visie Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ)
- Beleidsplan Participatiewet
- Notitie en Verordeningen Participatiewet
- Algemene subsidieverordening, deelverordeningen en subsidiebesluiten
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

7. Volksgezondheid en milieu

Wethouder van Rinsum
Wethouder Vereijken (onderhoud begraafplaatsen,
riolering, water, handhaving)
Wethouder Brands (duurzaamheid, milieu en afval)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat de zorg voor de openbare volksgezondheid en lijkbezorging en de zorg voor milieu, afvalstoffenverwijdering, duurzaamheid en riolering. Ook maakt de integrale preventieagenda onderdeel uit van dit programma.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Vernieuwing watersamenwerking As50+	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk De financiële bijdrage in de kostenregeling watersamenwerking As50+ Duurzaam Denken Zaken Doen vastgesteld in het college en opgenomen in de meerjarenbegroting. De ondertekening binnen de regio moet nog plaatsvinden.	Continuering van de samenwerking As50+.
2. Aanvaardbaar tarief afvalinzameling	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	De kosten worden doorbelast aan de gebruikers en er is sprake van een heldere tariefsopbouw.
3. Inspelen op de actualiteit rondom afvalbeleid	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Er is sprake van draagvlak binnen de bevolking. Er is nog onvoldoende ingespeeld op innovatieve technieken van afvalinzameling en circulaire economie..

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

				Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
	Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Omvang huishoudelijk afval	Kg/inwoner	CBS	2018	206 kg per inwoner	2021	n.b.
2.	Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	RWS	2018	7,3% van de elektriciteit	2021	n.b.

Toelichting:

Ad. 2: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

In tabel 7.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 7.2		Volksgezondheid en milieu		
		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taakveld</i>				
7.1	Volksgezondheid	799	868	789
7.2	Riolering	828	928	855
7.3	Afval	1.428	1.399	1.352
7.4	Milieubeheer	748	1.209	916
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	50	70	78
Totaal lasten		3.852	4.474	3.990
Baten				
7.1	Volksgezondheid	-8	-8	-12
7.2	Riolering	-1.024	-1.124	-1.128
7.3	Afval	-1.684	-1.849	-1.881
7.4	Milieubeheer	0	0	-83
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-31	-31	-61
Totaal baten		-2.746	-3.012	-3.165
Saldo van baten en lasten		1.106	1.462	825
Reserves				
Onttrekkingen		-183	-705	-661
Stortingen		0	252	198
Gerealiseerd resultaat		923	1.009	362

Financiële toelichtingReserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
Reserve afvalstoffenheffing	€ 1.230	€ 180.268
Reserve egalisatie rioolheffing	€ 182.812	€ 135.800

Investerings:

Er zijn bij dit programma geen investeringen.

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Wet Publieke Gezondheid (Wpg)
- Beleidsplan transitie AWBZ deel 1 en 2.
- Wet op de Lijkbezorging
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) Landerd (2017)

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wethouder Brands (incl. centrumplannen Zeeland en Schaijk)
Wethouder Vereijken (handhaving)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat het ontwikkelen van ruimtelijk- en volkshuisvestingsbeleid, het maken van bestemmingsplannen, de realisatie van bouwlocaties en het handhaven van bestaand beleid.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Invulling locatie Kerkstraat-Oost	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Bestemmingplan is vastgesteld en er is gestart met de bouw van het Dorpshuis Zeeland. Voor de woningen is de eerste omgevingsvergunning afgegeven en start de bouw in januari 2022.
2. Invulling locatie Repelakker III Zeeland	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	De eerste dialogen met de diverse betrokken partijen hebben plaatsgevonden. In ateliers wordt met betrokkenen de verdere uitwerking opgepakt.
3. Invulling locatie Voederheil II	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Alle percelen in Voederheil II, fase 1 zijn uitgegeven. Van Voederheil II, fase 2 is inmiddels één perceel verkocht en zijn er 3 in voorbereiding (waaronder de brandweerlocatie zie programma 1). Een bestemmingsplan voor de sportschool is in voorbereiding.
4. Invulling Akkerwinde III Schaijk	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Concept bestemmingsplan is nog niet in procedure gebracht. Er vinden nog nadere besprekingen plaats omtrent grondverwerving.
5. Uitvoering beleid arbeidsmigranten	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Verzoeken die ingediend worden, worden getoest aan het door de raad vastgestelde beleid. In de regio sluiten we aan bij ontwikkelingen rondom huisvesting arbeidsmigranten.
6. Implementatie omgevingswet	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	De voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet (opstellen werkprocessen, aanpassing verordeningen e.d.) zijn in volle gang. De invoering is door de rijksoverheid opnieuw uitgesteld en de datum van

		inwerkingtreding is nu bepaald op 1 juli 2022.
7. Beleid ontwikkelen inzake intensieve veehouderij	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	In het kader van de op te stellen omgevingsvisie en de afstemming van het omgevingsbeleid binnen de nieuwe fusiegemeente zal, in nauw overleg met de sector en de inwoners, nieuw beleid voor de veehouderij en een duurzaam buitengebied worden vastgesteld. In principe is het door de raad vastgestelde 'pas op de plaats-beleid' interim-beleid voor de tussenliggende periode.
8. Toepassen woonvisie	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	Bij bouwplannen wordt getoetst aan de woonvisie en daar waar nodig, gewenst en mogelijk, wordt bijgestuurd zodat de plannen passen binnen de kaders van de woonvisie.

Beleidsindicatoren 2021

De gemeente Landerd is niet meer te raadplegen op de website waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Maashorst inmiddels wel. Vandaar dat we deze beleidsindicatoren niet meer gevuld hebben voor de jaarrekening 2021.

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2021		Jaarrekening 2021	
				Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	2019	303 gemiddeld per woning x 1.000	2021	n.b.
2.	Nieuwe gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF	2019	14,3 nieuwe woningen	2021	n.b.
3.	Demografische druk	Percentage	CBS	2020	77,7% jonger dan 20 of ouder dan 65	2021	n.b.
4.	Gemeentelijke Woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	COELO	2020	605 per eenpersoonshuishouden	2021	n.b.
5.	Gemeentelijke Woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	COELO	2020	757 per meerpersoonshuishouden	2021	n.b.

Wat mag het kosten?

In tabel 8.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 8.2		Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
		<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Lasten		2021	2021	2021
<i>Taak veld</i>				
8.1	Ruimtelijke ordening	328	623	648
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	495	2.083	2.603
8.3	Wonen en bouwen	1.383	1.623	1.784
Totaal lasten		2.207	4.329	5.035
Baten				
8.1	Ruimtelijke ordening	-175	-281	-192
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-495	-2.137	-2.239
8.3	Wonen en bouwen	-824	-823	-897
Totaal baten		-1.494	-3.242	-3.328
Saldo van baten en lasten		713	1.088	1.707
Reserves				
Onttrekkingen		-9	-321	-324
Stortingen		28	11	11
Gerealiseerd resultaat		732	778	1.394

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021
DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	€ 156.400	€ 147.187
Reserve stimulering grondverkoop	€ 6.009	€ 2.669

Investerings:

Bij dit programma behorende investeringen zijn:

Omschrijving	Krediet	Uitgaven/ Inkomsten t/m 31-12- 2021	Afgesloten Ja/Nee
Stimulering grondverkoop	€ 45.009	€ 42.339	Nee
Stimulering grondverkoop (inkomsten)	- € 45.009	- € 42.339	Nee
Kosten locatie De Scheenen Reek	€ 325.000	€ 0	Nee
Vorbereidingskosten GREX Voederheil III	€ 20.000	€ 30.140	Nee
Natte Units Sublocatie 't Oliemeulen	€ 96.800	€ 0	Nee
Vorbereidingskosten GREX Repelakker III	€ 260.000	€ 40.847	Nee
Vorbereidingskosten GREX Repelakker III (inkomsten)	- € 221.000	- € 0	Nee

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Bijlage beleidsnota's

- Reconstructieplan Peel en Maas (2012, bevat alleen nog integrale zonering)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Volkshuisvesting (2010)
- Woonvisie 2015
- Nota grondbeleid (2012)
- Nota grondprijnsbeleid 2018 woningbouw (2017)
- Verordening starterslening Landerd 2017 (2017)
- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving Landerd 2015-2018
- Plan van aanpak handhaving recreatieterreinen 2012
- Beleidsnota Huisvesting Arbeidsmigranten 2020
- Integraal asbestprotocol Landerd 2013
- Plan van aanpak wild crossen 2015
- Toezichtstrategie Brandveiligheid 2016
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol Landerd 2014
- Toezichtprotocol omgevingsvergunningen bouw gemeente Landerd 2012
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2018
- Verordening VTH 2016
- Beleidsnota Zorgvuldige veehouderij
- Notities Duurzame locaties veehouderij en Kwaliteitsverbetering (2013)
- Besluit integrale afweging woningbouw (2013)
- Woningmarkt- en woonwensenonderzoek (2013)
- Beleid in verband met de woningbouwopgave (intrekken harde capaciteit, 2013)
- Structuurvisie Landerd (2014)
- Monumentenverordening (2010)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten (2010)
- Richtlijnen woningtoewijzing gemeente Landerd (2009)
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van bouw kavels voor woningen (2011)
- Geur gebiedsvisie, geurverordening (2014) en geurverordeningskaart (2014)
- Welstandsnota 2017
- Erfgoedverordening
- Hooibergenbeleid
- Mantelzorgbeleid
- Intrekkingbeleid

- Kruimelgevallenbeleid
- Bouwverordening 2017
- Bouwbeleidsplan 2012
- Convenant duurzaam bouwen
- Nota archeologie 2012
- Kwaliteitsplan Peel 2013
- Antennebeleid van de gemeente Landerd 2010
- Beheersverordening buitengebied burgerwoningen
- Beleidsregels intrekken omgevingsvergunning voor de activiteit bouw
- Beleidsregels toepassing zelfstandige projectprocedure (19, lid 1 WRO)
- Brandbeveiligingsverordening 2013
- Flitsvergunning
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Landerd 2008
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Landerd 2010
- Standplaatsenbeleid
- Horecabeleid
- Speelautomatenbeleid
- Marktverordening
- Nadere regels bij Marktverordening 2008
- Nadere regels voor het plaatsen van reclameborden / sandwichborden / driehoeksborden
- Verordening speelautomatenhallen
- Verordening winkeltijden

9. Bestuur en ondersteuning

Burgemeester Bakermans (bestuur en vormen Maashorstgemeente)

Wethouder Vereijken

Wethouder Brands (overige gebouwen en gronden

en vormen Maashorstgemeente)

Wethouder van Rinsum (burgerparticipatie)

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over de interne en externe dienstverlening van de gemeentelijke organisatie, de wijze waarop de gemeente omgaat met initiatieven van inwoners en over de ondersteuning van het bestuur. Tevens worden in dit programma ook de algemene dekkingsmiddelen weergegeven. Vanaf de begroting 2017 worden algemene dekkingsmiddelen niet meer in een apart programma opgenomen. De regelgeving van de BBV schrijft echter wel voor dat de algemene dekkingsmiddelen apart weergegeven moeten worden. Dit wordt als apart onderdeel (9.2) opgenomen in dit programma.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Meer bekendheid en betrokkenheid rondom burgerinitiatieven	☐ Ja ☐ Nee ☒ Gedeeltelijk	De activiteiten van de initiatiefgroepen in Reek, Schaijk en Zeeland zijn beter bekend in het eigen dorp. Er is frequent contact tussen elke initiatiefgroep en gemeente. Streven is bekendheid en betrokkenheid nog verder te bevorderen.
2. Oprichten kindergemeenteraad	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	Leerlingen uit groep 7 van de deelnemende scholen hebben kennisgemaakt met democratie en (lokale) politiek, burgerschapsontwikkeling en participatie (adviesrol).

Beleidsindicatoren 2021

	Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	
					Waarde	Jaar	Waarde
1.	Formatie, fte's organisatie geraamd	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2021	7,2 fte per 1.000 inwoners	2021	7,2 fte per 1.000 inwoners
2.	Formaties fte's organisatie werkelijk	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2020	6,5 fte per 1.000 inwoners	2021	7,2 fte per 1.000 inwoners
3.	Apparaatskosten organisatie	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2021	697 euro per inwoner	2021	810
4.	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2021	5,06%	2021	44,49%
5.	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen begroting	2021	15,25%	2021	14,40%

Toelichting:

Ad. 3: Apparaatskosten zijn alle personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Ad. 5: Dit is het percentage van de overhead t.o.v. de totale lasten van de begroting exclusief stortingen in reserves (zie ook toelichting in paragraaf D, bedrijfsvoering).

Wat mag het kosten?

In tabel 9.2 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Tabel 9.2		Bestuur en ondersteuning (bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
		2021	2021	2021
Lasten				
<i>Taakveld</i>				
0.1	Bestuur	1.844	3.399	3.507
0.2	Burgerzaken	483	521	593
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	36	43	59
0.4	Overhead	6.171	8.042	6.974
0.5	Treasury	-144	-224	-32
0.61	OZB woningen	188	203	203
0.62	OZB niet-woningen	52	57	48
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	2	2	2
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	-958	-1.819	-74
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	111	111	108
0.10	Mutaties reserves	78	449	401
0.11	Resultaat van de rekening van de baten en lasten	0	0	1.463
Totaal lasten		7.863	10.784	13.252
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-5.500	-6.821	-9.093
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	2.363	3.963	4.160
Baten				
0.1	Bestuur	-31	-384	-416
0.2	Burgerzaken	-195	-197	-220
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-16	-16	-43
0.4	Overhead	-48	-249	-291
0.5	Treasury	-63	-53	-53
0.61	OZB woningen	-2.003	-1.995	-1.993
0.62	OZB niet-woningen	-1.560	-1.537	-1.506
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	-7	-3	-6
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-24.154	-26.600	-26.824
0.8	Overige baten en lasten	-21	-24	-50
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-1.310	-3.585	-3.356
0.11	Resultaat van de rekening van de baten en lasten	0	0	0
Totaal baten		-29.407	-34.642	-34.756
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	-29.166	-34.046	-34.078
	Baten exclusief algemene dekkingsmiddelen	242-	597-	679-
Saldo van baten en lasten		2.122	3.367	3.481
Reserves				
	Onttrekkingen	-556	-1.301	-1.301
	Storting	0	0	0
Gerealiseerd resultaat		1.566	2.065	2.180

Financiële toelichting

Reserves:

Bij dit programma behorende reserves zijn:

Omschrijving	01-01-2020	31-12-2021
DKU verbouwing gemeentehuis 2012	€ 79.235	€ 69.572
DKU inrichting gemeentehuis 2012	€ 43.463	€ 37.254
Behoedzaamheidsreserve	€ 5.691.770	€ 5.677.578
Reserve bestemde budgetten	€ 16.173	€ 0

Investerings:

Bij dit programma behorende investeringen zijn:

Omschrijving	Krediet	Uitgaven/ Inkomsten t/m 31-12- 2021	Afgesloten Ja/Nee
Vorbereidingskosten GREX Kerkstraat Oost	€ 62.812	€ 62.275	Nee

Financiële toelichting

Voor een nadere financiële toelichting verwijzen wij u naar de toelichting in de rekening.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel van de rekening wordt een overzicht gegeven van het saldo van de programma's, evenals het bedrag van de algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen kennen vooraf geen bepaald bestedingsdoel. Het betreft met name de OZB, de rente- en dividendinkomsten en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De andere inkomsten zijn direct toe te wijzen aan bepaalde programma's, zodat zij geraamd zijn onder de programmabaten.

Hieronder wordt een inzicht gegeven in het saldo van de programma's. Daarna wordt aandacht besteed aan de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en vervolgens wordt de financiële positie toelicht.

Tabel 13.1		Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en financiële positie		
		(bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie voor bestemming
Programma		2021	2021	2021
Overzicht saldi				
1	Veiligheid	1.398	1.546	1.451
2	Verkeer en vervoer	1.766	1.727	1.526
3	Economie en toerisme	322	176	-734
4	Onderwijs	889	898	834
5	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.433	3.810	3.288
6	Sociaal Domein	12.263	13.537	12.969
7	Volksgezondheid en milieu	1.106	1.462	825
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	713	1.088	1.707
9	Bestuur en ondersteuning	2.122	3.367	3.481
Negatief saldo / lasten		24.012	27.610	25.347
	Bij: Stelpost afschrijving	-46	0	0
	Bij: Stelpost rente	-3	0	0
	Bij: Bestuurlijke boetes	0	0	-1
	Bij: Oninbare posten	0	0	-31
	Bij: Diverse kosten	-21	-24	-19
	Bij: Onvoorziene uitgaven	18	0	0
	Af: Prijscompensatie	0	0	0
	Af: Overhead	6.123	7.793	6.683
	Af: Vennootschapsbelasting	111	111	108
	Af: Debiteurensaldo BSOB	0	0	0
	Af: Diverse kosten	0	0	-74
		6.183	7.880	6.667
Totaal lasten programma's		30.195	35.490	32.014

De tabel geeft voor alle jaren een negatief saldo. Dit saldo wordt gedekt uit de algemene dekkingsmiddelen. In tabel 13.2 wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 13.2	Algemene dekkingsmiddelen		
	<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		
	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Algemene dekkings- middelen	2021	2021	2021
Onroerende zaakbelasting	-3.545	-3.511	-3.479
Forensenbelasting	-359	-397	-384
Toeristenbelasting	-32	-32	-34
Precariobelasting	-7	-3	-6
Uitkering gemeentefonds	-20.498	-22.391	-22.567
Integratie uitkering sociaal domein	-3.656	-4.209	-4.257
Beleggingen	-63	-53	-53
Rente baten	0	0	0
Baten heffing WOZ/belastingen	-18	-21	-19
Algemene baten en lasten	0	0	0
Totaal baten	-28.177	-30.617	-30.800
Af: Kwijtschelding belastingen	44	44	57
Af: Kosten heffing WOZ/belastingen	242	262	252
Af: Kosten beleggingen	0	0	0
Af: Rente lasten	-144	-225	-32
Af: Kosten algemene uitkering	0	0	0
Totaal lasten	142	81	277
Totaal netto opbrengsten	-28.035	-30.536	-30.522

Uit tabel 13.1 blijken de lasten van de programma's. Deze kosten worden gedekt door de algemene dekkingsmiddelen (zie tabel 13.2). Het saldo van deze twee tabellen (overschot/tekort) wordt in tabel 13.3 cijfermatig weergegeven.

Tabel 13.3		Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en financiële positie		
		(bedragen in duizenden euro's)		
		Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
Omschrijving		2021	2021	2021
Totaal programma's		30.195	35.490	32.014
Totaal dekkingsmiddelen		-28.035	-30.536	-30.522
Saldo van baten en lasten		2.159	4.955	1.491
		<i>nadelig</i>	<i>nadelig</i>	<i>nadelig</i>
Toevoegingen/onttrekkingen reserves:				
Programma 1		0	-38	-38
Programma 2		-77	-125	-75
Programma 3		12	-104	-104
Programma 4		-186	-186	-186
Programma 5		-261	-476	-331
Programma 6		0	-143	-143
Programma 7		-183	-453	-463
Programma 8		19	-310	-313
Programma 9		-556	-1.301	-1.301
		-1.232	-3.136	-2.954
Gerealiseerd resultaat		927	1.819	-1.463
		<i>nadelig</i>	<i>nadelig</i>	<i>voordelig</i>

Bijlage beleidsnota's

- Visiedocument Landerd in Beweging 2017
- Sterkte-/zwakteanalyse 2013
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)
- Coalitieakkoord Krachtige kernen in de Maashorst (2018)
- Organisatie verordening (2012)
- Financiële verordening (2018) en besluit Regeling Budgethouders (2012)
- Informatiebeleidsplan (2014-2018)
- Notitie waardering en afschrijving vaste activa (2017)
- Treasurystatuut (2015)
- Nota Lokale heffingen (2016)
- Notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2015)
- Notitie reserves en voorzieningen (2018)
- Archiefverordening (2018)
- Notitie kostendekkendheid leges (2018)

Deel 2: De paragrafen

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risico's Landerd in de deze jaarrekening

Voor de jaarrekening 2021 moeten de risico's per balansdatum 31-12-2021 bepaald worden. Daarom zijn in deze paragraaf de risico's, weerstandsvermogen etc. ingestoken vanuit de situatie van Landerd per die datum. Samen met de risico's van de gemeente Uden vormen zij de risico's en weerstandsvermogen van de gemeente Maashorst. Die zijn/worden opgenomen in de begroting 2022 van Maashorst.

Wat is weerstandsvermogen?

Een risico is een kans op een nadelige gebeurtenis die geld kost. Om risico's op te kunnen vangen heeft de gemeente geld nodig. Het weerstandsvermogen is een getal dat aangeeft of de gemeente hiervoor genoeg geld beschikbaar heeft.

De gemeente Landerd wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen. De wijze waarop dat gebeurt, is vastgelegd in de notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2019). De raad schept het kader voor het risicomanagement. En ook de uitgangspunten die gebruikt worden voor de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Voor de berekening van het weerstandsvermogen zijn twee kengetallen nodig:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit

Dit is het geld dat beschikbaar is om deze onverwachte kosten op te vangen.

	Rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021	Begroting 2022 (deel Landerd)
weerstandscapaciteit exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit				
- OZB	1.470	1.212	1.319	2.063
- leges en andere heffingen	1.674	789	1.424	742
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	3.144	2.001	2.743	2.805
Structureel saldo rekening / begroting	1.650	108	3.913	41
Weerstandsvermogen exploitatie	4.794	2.109	6.656	2.846
Weerstandscapaciteit vermogen				
Behoeftzaamheidsreserves	5.790	4.043	5.678	5.586
Stille reserves gemeentelijke bezittingen	225	291	3.122	3.122
Saldo rekening / begroting	-1.168	-1.019	1.463	1.555
Weerstandscapaciteit vermogen	4.847	3.315	10.263	10.263
Totale weerstandscapaciteit	9.641	5.424	16.919	13.109
Waarvan structureel	4.794	2.109	6.656	2.846
Waarvan incidenteel	4.847	3.315	10.263	10.263

2. De benodigde weerstandscapaciteit

We hebben alle actuele risico's geïnterpreteerd. Van de totale lijst met risico's is er een kansberekening gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen die deze risico's hebben. Uit deze berekening blijkt dat het totale risico € 3.749.318 groot is. Rekening houdende met een gewenste ratio van 1,4 is de benodigde weerstandscapaciteit € 5.249.045. Deze is echter € 13.108.038.

Risico coronacrisis

- 1) Inleiding
- 2) Algemeen
- 3) Korte termijneffecten op de gemeente
- 4) Verwachte lange termijneffecten op de gemeente
- 5) Genomen en te nemen maatregelen en activiteiten
- 6) Totaal van de financiële effecten
- 7) Totaal van de risico's

Ad 1) Inleiding

Conform de verslaggevingsrichtlijnen zijn er 7 verplichte paragrafen voorgeschreven te weten: weerstandsvermogen en risicobeheersing, kapitaalgoederen, lokale heffingen, grondbeleid, bedrijfsvoering, financiering en verbonden partijen. Deze paragrafen bevatten onderwerpen die een of meerdere programma's/taakvelden raken.

COVID-19 is ook zo'n onderwerp. Daarom is er in deze paragraaf een apart hoofdstuk COVID-19 opgenomen. Op deze manier wordt er in één paragraaf overzichtelijk en integraal toegelicht welke gevolgen COVID-19 op onze gemeente heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft uitgevoerd.

In deze paragraaf wordt ook toegelicht welke kosten, gemiste opbrengsten en risico's van COVID-19 er zijn geweest in 2021.

Ad 2) Algemeen

Na 2020 stond ook het jaar 2021 nog in het teken van de corona pandemie. Hoewel minder strenge maatregelen dan in 2020 waren er nog steeds forse gevolgen voor de hele maatschappij. Die maatregelen hebben zijn weerslag gehad op alle onderdelen van het dagelijks leven zoals bijvoorbeeld werk, inkomen, sport, school en cultuur. De gemeente heeft van het Rijk compensatie ontvangen om de negatieve effecten voor de samenleving te kunnen beperken. Deze gelden waren voor een groot gedeelte geoormerkt bijvoorbeeld de Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (ToZo). Een deel was ook vrij besteedbaar, dat wil zeggen dat de gemeente zelf mocht kiezen voor welke coronamaatregel we het geld wilden inzetten. Daarnaast heeft de gemeente ook eigen middelen ingezet om negatieve effecten van de corona pandemie te beperken. Ook hebben wij in 2021 een compensatie van het rijk ontvangen voor gedeelde inkomsten over het jaar 2020 zoals leges bouwen en evenementen, toeristenbelasting etc.

Ad 3) Korte termijneffecten op de gemeente

Vanaf het moment in 2020 dat de coronapandemie zich openbaarde waren er tot en met 2021 direct gevolgen voor de eigen organisatie, de inwoners, de bedrijven en de gehele economie. In hoofdlijnen waren dit:

1. Zoveel als mogelijk thuis werken door o.a. ook het eigen personeel en het zodanig inrichten van het gemeentehuis dat er veilig gewerkt kan worden;
2. Het voorbereiden en treffen van maatregelen om de nadelige effecten voor de inwoners en bedrijven zoveel als mogelijk te beperken;
3. Onderzoeken in hoeverre de coronacrisis gevolgen had of zou kunnen hebben voor onze uitgaven, de inkomsten, de rechtmatigheid van uitgaven etc.;
4. Het uitvoeren van rijksregelingen ter financiële ondersteuning van bedrijven en ondernemers (o.a. ToZo en Tonk);
5. Extra aandacht voor handhaving van de coronamaatregelen door de Boa's;
6. Het maken van afspraken met externe partijen (leveranciers) en gemeenschappelijke regelingen;
7. Het, in delen van het jaar, stilvallen van de bedrijfsmatige activiteiten door ondernemers door coronamaatregelen vanuit het rijk;
8. Het, in delen van het jaar, stilvallen van maatschappelijke activiteiten o.a. via verenigingen en scholen als gevolg van coronamaatregelen van het rijk;
9. Het, in delen van het jaar, stilvallen van de culturele sector als gevolg van coronamaatregelen van het rijk.

Ad 4) Verwachte lange termijneffecten op de gemeente

In 2020, en zeker na de zomer van 2020, begon het idee te leven dat het grootste deel van de crisis voorbij was. De tweede golf werd wel voorzien maar in hoeverre deze nog effect zou hebben op de samenleving was onduidelijk. In de eerste helft van 2021 bleek ook een derde golf onvermijdelijk en liepen de besmettingsaantallen weer verder op. In de zomer ging het de goede kant op en werden veel maatregelen geheel of bijna geheel ingetrokken. Bijna alle maatschappelijke activiteiten waren weer toegestaan. Echter, eind 2021, was er opnieuw een neergaande tendens. Forse aantallen besmettingen en opnieuw beperkingen voor sport, cultuur, horeca etc. Wel was op dat moment duidelijk dat de economie weer goed aantrok. In hoeverre de maatregelen van eind 2021 effect hebben op de economisch stand van zaken is nog lastig in te schatten.

De maatregelen die getroffen zijn door het rijk kunnen of zullen mogelijk wel effect hebben op de toekomstige (economische) ontwikkelingen binnen onze (nieuwe) gemeente. Het is afwachten of vanaf 2022 nog steeds maatregelen noodzakelijk zijn en of de effecten van eerdere maatregelen nog steeds effectief zijn. Daarbij kan gedacht worden aan:

1. Kunnen plaatselijke bedrijven het hoofd boven water houden tijdens of na de coronacrisis?
2. Ontstaat er extra werkloosheid in de gemeente en wat zijn de financiële en maatschappelijke maar ook persoonlijke gevolgen?
3. Komt er leegstand van gebouwen waarin nu bedrijven zijn gevestigd?
4. Zijn de in de begroting geraamde inkomsten nog reëel? Hierbij kan gedacht worden aan leges, belastinginkomsten (OZB) toeristenbelasting etc. In 2020 bleken deze inkomsten inderdaad achtergebleven te zijn maar in 2021 is dat grotendeels hersteld. Of dat zo blijft is afwachten.
5. Worden alle aan derden verstuurd facturen betaald door hen?
6. Door het rijk is fors steun verleend aan bedrijven, medeoverheden en zorgorganisaties. Komt er een moment dat deze vele miljarden bezuinigd gaan worden om de financiën van het rijk weer op orde te brengen? Dat kan gevolgen hebben voor onze algemene uitkering uit het gemeentefonds (trap af).
7. Thuiswerken zal deels ingeburgerd blijven. Dat heeft effect op huisvesting van ons eigen personeel, ICT-inrichting voor onze organisatie en onze werkprocessen. Dit effect wordt momenteel al "verwerkt" bij de verbouw van het gemeentehuis Maashorst in Uden.

Ad 5) Genomen en te nemen maatregelen en activiteiten

Vanaf maart 2020 hebben wij diverse maatregelen en besluiten genomen die gericht waren op het beperken van de gevolgen van de coronacrisis.

Deze waren o.a.:

1. Het instellen van een crisisteam Corona welke de gevolgen, maatregelen etc. gemeente breed coördineert.
2. Periodieke updates van gevolgen coronacrisis, te nemen maatregelen, rijksmaatregelen etc. vanuit de gehele organisatie aanbieden aan het crisisteam Corona.
3. Voorstellen die daaruit volgen aan het college voorleggen.
4. Het faciliteren van thuiswerkplekken voor ons eigen personeel.
5. Het versneld invoeren van digitale ondertekening van stukken.
6. Het reguleren en beperken van bezoek aan het gemeentehuis door inwoners en andere externen
7. Het tijdelijk niet versturen van facturen aan bedrijven
8. Het in samenspraak met BSOB verlenen van uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen
9. Het ruimhartig verlenen van uitstel van betaling aan bedrijven, inwoners en verenigingen voor al verzonden facturen en het verlengen van deze maatregelen als dat nodig was
10. Het maken van prestatieafspraken met leveranciers, verenigingen etc. en gerelateerd daaraan over het al dan niet doorbetalen van bedragen en subsidies ter ondersteuning van deze bedrijven en verenigingen
11. Extra inzet wijkverpleegkundigen
12. Uitbreiding toezicht Boa's
13. Het (tijdelijk) sluiten van gemeentelijke gebouwen als gevolg van rijksmaatregelen

14. Het door de gemeenteraad beschikbaar laten stellen van budgetten om de gevolgen van de coronacrisis te kunnen dekken.
15. Tijdens de crisis voortdurend blijven communiceren met onze inwoners, bedrijven en verenigingen via onze website, facebook etc.
16. Het niet in rekening brengen van bedragen die gebaseerd waren op contracten als de dienst niet werd afgenomen (bijvoorbeeld huur sporthallen).
17. Het verstrekken van bijdragen aan maatschappelijke organisaties (cultuur en sport) om hen financieel overeind te houden omdat zij vaak wel een deel van de kosten houden maar de inkomsten vervielen.
18. Door raad en college besluiten laten nemen die de rechtmatigheid van uitgaven in verband met deze coronacrisis ondersteunen (bijvoorbeeld subsidies).
19. Afspraken maken met de accountant over de gevolgen voor de jaarrekening 2020 en 2021, de rechtmatigheid, de risico inschatting Corona etc.
20. Het periodiek informeren van de gemeenteraad over de coronacrisis, de gevolgen, de genomen collegebesluiten en de rijksmaatregelen.

Ad) 6 Totaal van de financiële effecten

In 2020 en 2021 is actief aan de gemeenteraad gerapporteerd over de ontwikkelingen rond corona en de financiële gevolgen voor de gemeente Landerd. Door de gemeenteraad is gedurende 2021 € 250.000 budget beschikbaar gesteld om de gevolgen van de coronapandemie voor inwoners maar ook voor bewoners te verzachten.

Daaruit blijkt het volgende:

1. Er zijn extra kosten gemaakt voor de organisatie ad € 205.000.
2. Er zijn extra uren gemaakt door eigen personeel voor een bedrag van ongeveer € 95.000. Dit betreft nagenoeg het overgehevelde bedrag van € 95.000 (vanuit 2020) toen de gemeenteraad € 175.000 beschikbaar heeft gesteld voor de inzet van extra uren.
3. Er heeft een besparing plaatsgevonden van € 76.500 omdat er minder dienstreizen zijn gemaakt minder opleidingskosten door zowel het ambtelijk personeel, college en raad zijn gevolgd. Daarnaast is er bespaard op koffie/thee, schoonmaak, schrijf- en bureaubehoeften en elektriciteit in het gemeentehuis.
4. Voor de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is, inclusief uitvoeringskosten, een bedrag van € 315.000 uitgegeven. Deze gemaakte kosten worden door het rijk vergoed en zijn inmiddels ook ontvangen via voorschotten.
5. Het rijk heeft (buiten ToZo) een aantal compensatiepakketten beschikbaar gesteld voor onze kosten en inkomstenderving. Voor 2021 is dit voor ons € 509.372 en voor 2022 € 24.839. In 2021 zijn met deze compensatie al onze extra lasten of minder inkomsten gedekt.
6. Door het rijk is daarnaast nog een aanvullende uitkering ontvangen van € 356.000 ter compensatie van gederfde inkomsten 2020. Naar verwachting zal dit voor 2021 ook van toepassing zijn. De verwachting is niet dat voor de gemeente Landerd dit veel extra inkomsten zal genereren aangezien de inkomstenderving in 2021 minimaal is geweest.

De conclusie is gerechtvaardigd dat de door ons gemaakte kosten of minder ontvangen inkomsten in 2021 zijn gecompenseerd door het rijk.

Ad) 7. Totaal van de risico's

In het voorafgaande is vooral ingegaan op 2021 maar wordt ook teruggeblikt op 2020, het begin van deze coronacrisis. Voor zover nu ingeschat kan worden is voor 2022 het risico nog steeds actueel. Omdat het risico per balansdatum 31-12-2021 ingeschat moet worden is dat voor Landerd en Uden nog apart beoordeeld voor 2022. Samen vormt het uiteraard het risico voor Maashorst. Conform de gemeente brede systematiek van de gemeente Landerd is er voor 2022 een nieuwe inschatting gemaakt van de risico's met betrekking tot corona. Dit resulteert in een risico van € 680.000.

Wij zijn ons ervan bewust dat dit een grove inschatting is. Het verloop van de pandemie en de gevolgen daarvan zijn uiterst onzeker. Met het opnemen van het risico willen we als gemeente

laten zien dat we ons bewust zijn van het risico en dat we bezig zijn om maatregelen te treffen om het risico zo goed mogelijk te beheersen.

Bij de bepaling van het risico 2022 is o.a. gekeken naar de volgende onderdelen:

- Inbaarheid gemeentelijke belastingen
- Toeristenbelasting
- Algemene uitkering
- Openstaande debiteuren
- Opbrengsten 2022 (verhuur sportaccommodaties, sportvelden, dorpshuizen etc.)
- Opbrengsten leges
- Sociaal Domein
- Verkoop gronden
- Gewaarborgde geldleningen
- Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen
- Subsidies aan verenigingen en instellingen
- Kosten van de gemeentelijke organisatie

Tabel met de risico's, de beheersmaatregelen en de financiële effecten

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
Algemene uitkering gemeentefonds	<i>Fluctuaties/aantallen</i> De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een groot gedeelte uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Door maatregelen van het Rijk (bezuinigingen), herverdeeleffecten, aanpassing verdeelmaatstaven etc. lopen we het risico dat de uitkering lager wordt dan geraamd. Omdat het Sociaal Domein vanaf 2019 grotendeels aan de uitkering is toegevoegd op basis van verdeelmaatstaven, stijgt het risico (en daalt bij Sociaal Domein).	De gevolgen van de circulaire worden steeds zo snel mogelijk in beeld gebracht. Ook wordt geanticipeerd op verwachte dalingen of stijgingen als daarvoor sterke aanwijzingen zijn.	€ 0	€ 7.295.102	Klasse 1, 10%	€ 729.510
Herijking Algemene uitkering gemeentefonds	Het rijk wil de algemene uitkering per 1 januari 2023 herverdelen. Op basis van de gegevens van augustus 2021 wordt dit nadelig voor de gemeente Landerd. Hoewel dit risico niet geldt voor 2021 en 2022 melden we dit wel in deze risicoparagraaf omdat het een fors effect op de meerjarenbegroting kan hebben. Het risico vanaf 2023 is gekwantificeerd op € 521.000	De gevolgen van de circulaire worden steeds zo snel mogelijk in beeld gebracht. Ook wordt geanticipeerd op verwachte dalingen of stijgingen als daarvoor sterke aanwijzingen zijn. Wij wenden alle mogelijke middelen aan om het Rijk te bewegen deze herverdeling niet op deze wijze door te voeren.	n.v.t.	n.v.t., pas vanaf 2023	Klasse 5, 90%	€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Landerd heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Landerd ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op.	€ 0	€ 1.023.778	Klasse 1, 10%	€ 102.378
Gewaarborgde geldleningen	Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 40 miljoen. Hiervan is het overgrote deel	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.	€ 0	€ 130.000	Klasse 1, 10%	€ 13.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	overgegaan naar het waarborgfonds. Daarnaast is er een garantie afgegeven voor een sportvereniging voor een lening van € 350.000 waarvan wij voor 50% garant staan voor het restant van dat deel van de lening (€ 130.000).					
Ombuigingen	Het realiseren van ingeboekte bezuinigingen is een risico tot het moment waarop ze zijn gerealiseerd. Aannames kunnen anders uitpakken dan verwacht. Dat kan betekenen dat opgenomen bezuinigingen afgeboekt moeten worden t.l.v. het begrotingssaldo in de begroting 2022 en volgende jaren. Het risico wordt gelopen over ombuigingen die vanaf 2022 in de begroting zijn verwerkt. Dit zijn meestal verlagingen van ramingen of dekking van nieuwe uitgaven uit al bestaande budgetten.	Er worden alleen concrete bezuinigingsvoorstellen opgenomen. Op voorhand moet duidelijk zijn binnen welk taakgebied de bezuiniging ingevuld moet worden. Het voorstel wordt zo concreet mogelijk benoemd. Algemene bezuinigingsopdrachten worden zoveel als mogelijk vermeden. Uitgangspunt is en blijft dat opgenomen bezuinigingsbedragen ook daadwerkelijk ingevuld worden. Afboeken vindt alleen in het uiterste geval plaats.	€ 0	€ 4.682	Klasse 1, 10%	€ 468
Voorziening voor wethouders-pensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. Vanaf de begroting 2019 is de structurele storting in de voorziening verhoogd. Omdat de	€ 164.013	€ 290.750	Klasse 1, 10%	€ 29.075

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
		rente nu al heel laag is, zal het risico op verdere rentedaling beperkter zijn dan in voorgaande jaren.				
Planschade	Het wijzigen van bestemmingsplannen of het verlenen van een omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) brengt het risico met zich dat de gemeente een planschadevergoeding uit moet keren aan belanghebbenden die als gevolg van dat besluit schade lijden. Naast de verschuldigde planschadevergoeding draagt de gemeente ook de kosten voor het inschakelen van een deskundig adviesbureau.	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren.	€ 11.299	€ 20.000	Klasse 3, 70%	€ 14.000
Rente	In onze financieringsrente 2020 houden wij rekening met een rentepercentage van 0,5% (meerjarig). Dit percentage is gebaseerd op de nu geldende percentages voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren meer leningen afsluiten. Indien de rente gaat stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 0,5%	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen.	€ 0	€ 87.517	Klasse 2, 30%	€ 26.255

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	geleend kan worden.					
Verzekering bestuurders	Op het gebied van eventuele arbeidsongeschiktheid van de leden van het college van burgemeester en wethouders, evenals de voormalige bestuurders met een APPA-uitkering heeft de gemeente Landerd geen verzekering afgesloten. Bij blijvende arbeidsongeschiktheid is de gemeente verplicht om direct een voorziening op te nemen ter grootte van de verplichtingen tot aan de pensioengerechtigde leeftijd.	Het is mogelijk om een verzekering af te sluiten. De keuze is gemaakt om dat niet te doen.	€ 0	€ 467.656	Klasse 1, 10%	€ 46.766
Wet Dwangsom	In het kader van de Wet Dwangsom kunnen wij gehouden zijn aan het betalen van een vergoeding als niet tijdig beschikkingen worden genomen.	In processen opnemen en bewaken dat beschikkingen binnen de daarvoor gestelde termijnen worden genomen.	€ 0	€ 1.000	Klasse 4, 70%	€ 700
Jeugdhulp	- De wijziging van het woonplaatsbeginsel gaat niet per 2021 maar per 2022 in. - Zorgvraag blijft stijgen - Toenemende juridisering in de jeugdhulp. - Toename van het meer- en maatwerk - Verschuiving van zwaardere jeugdzorg naar	Acties naar aanleiding van regionale bijeenkomsten en centrumgemeente.	€ 0	€ 5.569.575	Klasse 2, 10%	€ 556.958

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	lichte jeugdzorg nog niet optimaal (transformatie). • Wachtlijsten bij jeugdhulpaanbieders. • Beperkte invloed directe doorverwijzing o.a. huisartsen naar Landelijk Transitiearrangement (LTA). • Voogdijkinderen die verblijven bij Stichting Maashorst te Reek • Het niet halen van het inderdieneffect van de transformatieopgaven.					
Re-integratie participatiewet	In 2021 is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van dekking uit de AGR-gelden bij IBN. De verwachting is dat het AGR-budget in het laatste kwartaal 2021 niet langer toereikend is. Ingezet re-integratietrajecten verlopen (bijna) allen via IBN. Dit in tegenstelling tot de gemeente Uden, die een brede aanbesteding hebben gedaan. Ook is de inzet ten aanzien van re-integratietrajecten binnen Landerd lager. De koers die in Maashorst zal worden gekozen is leidend voor de vraag of het budget toereikend is. Medio 2021 is het partnership IBN	In geval van budgettekort, zoveel mogelijk inzet van Algemene Gemeentelijke Reserve die beschikbaar is bij IBN. Dit is een voortzetting van de werkwijze in 2021. Hiermee rekening houdend met de AGR-gelden die eind 2021 uitgeput zijn.	€ 0	€ 300.000	Klasse 1, 10%	€ 30.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	overeengekomen. De invloed hiervan op het budget is nog niet duidelijk. In het partnership is overeengekomen dat 51% van het Participatiebudget naar IBN gaat. De re-integratie uitgaven zonder de AGR-gelden is voor 2022 begroot op € 300.000,-. Vanaf 2021 moet ook ingezet worden op de ondernemers die vanwege Covid in de problemen zijn gekomen.					
Wmo Maatwerkvoorzieningen (incl. Beschermd Wonen)	Onvoldoende middelen -> open einde regeling. In 2022 wordt er gewerkt met twee verschillende systematieken HV. Voor de inwoners van voormalig Uden volgens het principe P*Q, voor Landerd volgens lumpsum. Per 2023 geldt er een zelfde systematiek voor HV die in de loop van 2022 regionaal wordt aanbesteed. Op dit moment nog steeds een stijgende lijn in aanvragen HV en begeleiding en deels woonvoorzieningen. Reden: o.a. abonnementstarief en vergrijzing.	Uitvoeringsbeleid is zoveel als mogelijk afgestemd op het beschikbare budget.	€ 0	€ 2.900.408	Klasse 1, 10%	€ 290.041
WSW	Onvoldoende rijksbudget om bestaande WSW	Opdracht aan de Gemeenschappelijke Regeling	€ 0	€ 1.764.112	Klasse 1, 10%	€ 17.641

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	verplichtingen na te komen.	(WSW Brabant Noordoost) om de taken binnen het budget uit te voeren. Dit wordt regelmatig met de uitvoeringsorganisatie besproken.				
Monumenten / Archeologie	Op basis van de huidige regelgeving wordt bij nieuwe bestemmingsplannen onderzoek gedaan naar het mogelijke archeologische belang. In beginsel komen de kosten daarvan voor rekening van de aanvrager, volgens daarvoor door de gemeente vast te stellen regels. Bij de door ons zelf te ontwikkelen plannen zijn de kosten voor ons. Voor monumenten is in de begroting een bedrag van € 9.100 opgenomen. In de Subsidieverordening Instandhouding Monumenten Landerd 2018 is echter geen subsidieplafond opgenomen. Wel is per aanvraag een maximum van 40% van de aanvraag met een maximum van € 5.000 per aanvraag van toepassing. Indien veel subsidie is aangevraagd en verleend, dan kan dit bedrag worden overschreden.	Het goed en tijdig stellen van regels voor kosten van archeologisch onderzoek bij ontwikkelen van plannen door derden. Voor onze eigen plannen worden de kosten meegenomen in de kredieten die we daarvoor opnemen. Ten aanzien van de subsidie aan monumenten hebben wij de aanvragen niet in de hand maar wel de subsidievoorwaarden via de verordening.	€ 4.836	€ 34.100	Klasse 1, 10%	€ 3.410

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
Bijdrage ODBN	In 2013 is de omgevingsdienst Brabant Noord opgericht. Er is een verbeteringslag gemaakt de afgelopen jaren en dit zet zich nu nog voort.	Het kritisch volgen en beïnvloeden van de ODBN. Dit doen we bij de stukken van P&C-cyclus en daarnaast bij inhoudelijke overleggen. Tot slot hebben we een stem in het AB.	€ 76.835	€ 647.384	Klasse 1, 10%	64.738
Niet gedekte claims aansprakelijkheidsverzekering/risico gevolgschade a.g.v. het niet nakomen van contractuele verplichtingen * zie aanvullende toelichting onder deze tabel	De polisvoorwaarden van de aansprakelijkheidsverzekering sluiten een aantal zaken uit. Te weten claims ten gevolge van: • Toezeggingen en gewekte verwachtingen • Opgeleverde grond • Termijnoverschrijding • Aanbestedingen • Overeenkomsten • Niet tijdig melden • Nadeelcompensatie • Oneerlijke concurrentie • Asbest • Wet Markt en Overheid • Schade aan zaken van derden in verhuurde ruimten en bewust gedogen. Hierdoor loopt de gemeente een risico. Daarnaast bestaat het risico dat de gemeente financieel wordt aangesproken op nakoming van de overeenkomst vanwege	Het afwegen van verzekeringen t.o.v. het financieel risico en het treffen van maatregelen die schade voorkomen. Dat kunnen fysieke maatregelen zijn in het openbaar gebied maar ook processen voor besluitvorming.	€ 390	€ 500.000	Klasse 1, 10%	€ 50.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	aansprakelijkheid of misinterpretatie van de afspraken. Ook zitten er soms maximale bedragen aan de dekking (plafonds).					
Sport en Spel Reek	Krediet en exploitatiebijdragen niet toereikend voor realisatie plan	Alle (deelplannen) beoordelen en de financiële gevolgen in beeld brengen en bewaken. Een groot deel van het risico (inschrijving/gunning) is minder beïnvloedbaar.	€ 0	€ 228.000	Klasse 3, 30%	€ 68.400
		TOTAAL VAN DE STRUCTURELE RISICO'S	€ 257.373,00			€ 2.043.340,00
Projecten Meer Maashorst	In het programma "Meer Maashorst" is er totaal voor de gemeente Landerd € 2.126.460 subsidie toegezegd. De gemeentelijke projecten zijn in 2018 afgerond. In 2019 heeft de eindafrekening plaatsgevonden en is de subsidie definitief toegekend. Hieraan zijn nog enkele verplichtingen verbonden. Er geldt een instandhoudingstermijn van de met subsidie gerealiseerde projecten van 5 jaar. Hier is in de onderhoudsbudgetten rekening mee gehouden. Voor de natuurpoort zijn binnen 'Meer Maashorst' de	De voortgang van het proces wordt met vaste regelmaat geagendeerd zowel op ambtelijk niveau als in het Maashorst Bestuur. Door middel van monitoring kan er zo nodig bijgestuurd worden wanneer de via het plan van aanpak vastgestelde planning niet gehaald dreigt te worden. In de planning staan concrete oplevermomenten vastgesteld.	€ 0	€ 300.000	Klasse 1, 10%	€ 30.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)
	randvoorwaarden gecreëerd die de ontwikkeling van een natuurpoort aan de Palmstraat mogelijk maken. Hiervoor geldt als resultaatsverplichting een termijn van maximaal 5 jaar tot realisatie. Hiervoor dient een ondernemer gevonden te worden die wil investeren en exploiteren. Indien de realisatie niet tot stand komt is een aanpassing van de vastgestelde boekwaarde op de gronden mogelijk noodzakelijk.					
GREX, exclusief LOG Graspeel	De grondexploitatie is een bedrijfsmatige tak van de gemeente-exploitatie die sterk afhankelijk is van de economische situatie. Na aftrek van de gevormde voorzieningen resteert per 1-1-2022 een boekwaarde van € 2.8 miljoen. De risico's binnen de GREX zijn o.a. de volgende: • De afzet van bouwpercelen vertraagd • Procedures • Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze	De maatregelen bestaan uit twee verschillende soorten. Enerzijds administratief, vooral de beoordeling van de uitgaven en inkomsten. Anderzijds worden er maatregelen genomen om de verkoop van percelen te bevorderen. Voor Reek Zuid zijn/worden de bouwmogelijkheden verruimd t.o.v. het nu geldende bestemmingsplan. Inmiddels zijn de verkopen op gang gekomen. De percentages voor de verschillende complexen zijn:	€ 800.499	€ 3.120928	Zie kolom beheersmaatregelen	€ 995.978

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel		Risicobedrag jaarrekening 2021 gerealiseerd	Risicobedrag begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2022 geactualiseerd (deel Landerd)							
	contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten • Onderzoekskosten flora en fauna en archeologie. • Onverwachte inflatiestijging • Verkoopprijzen per m2 niet haalbaar • De kosten voor bouw- en woonrijpmaken • Bodemverontreiniging • Planschadeprijzen • Hogere plankosten bij langere doorlooptijd van complexen • Interne kosten hoger bij langere doorlooptijd van complexen • Afwaarderingen • Stuk lopen van onderhandelingen	<table><tr><th>Complex</th><th>Herziening 1-1-20</th></tr><tr><td>Reek Zuid</td><td>30%</td></tr><tr><td>Kerkpad III</td><td>10%</td></tr><tr><td>Voederheil</td><td>10%</td></tr></table> Risico's zijn alleen opgenomen voor complexen met een positieve (=uitgaven) boekwaarde per 1-1-2022.	Complex	Herziening 1-1-20	Reek Zuid	30%	Kerkpad III	10%	Voederheil	10%				
Complex	Herziening 1-1-20													
Reek Zuid	30%													
Kerkpad III	10%													
Voederheil	10%													
LOG Graspeel	LOG graspeel wordt in 2021 afgesloten. Daarmee vervalt het risico vanaf 2022.	Vanaf 2022 niet meer van toepassing.		€ 109.173	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.							
Coronacrisis 2021	Zie aparte toelichting in deze paragraaf A.	Zie aparte toelichting in deze paragraaf A		€ 0	n.v.t.	Diverse klassen voor de verschillende risico's	€ 680.000							
		TOTAAL VAN DE INCIDENTELE RISICO'S		€ 909.672,00			€ 1.705.978,00							

***Aanvullende toelichting risico aansprakelijkheid**

De gemeente Landerd aansprakelijk gesteld door Pébé Landbouwbeheer B.V. (verder te noemen: Pébé) voor de schade die Pébé stelt te hebben geleden als gevolg van (kort gezegd) de weigering van een bouwvergunning eerste fase voor het bouwen van een ligboxenstal voor 900 stuks melkvee. De claim is daarna onderbouwd door een schaderapportage.

Pébé begroot de schade op € 9,5 miljoen (plus enkele p.m.-posten). Het betreft een aansprakelijkheid voor onrechtmatig overheidshandelen.

Wij zijn voor dergelijke aansprakelijkstellingen verzekerd voor een bedrag van € 1,25 miljoen.

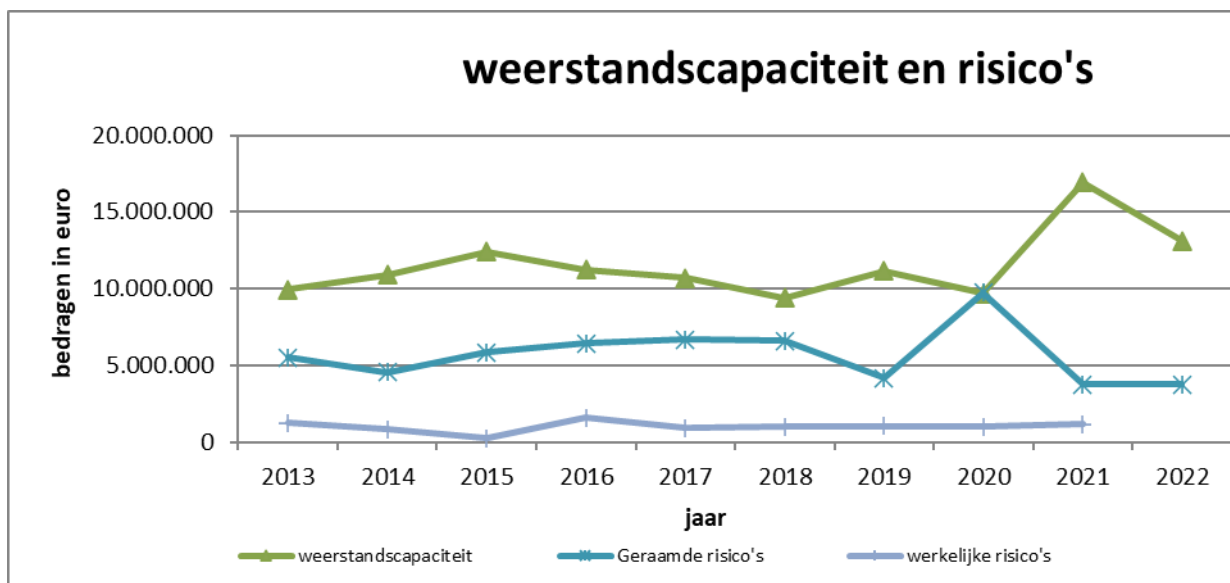
Er bestaat er nog steeds geen duidelijkheid over de onderdelen “relativiteit”, “causaliteit” en “schade” en er is nog steeds onvoldoende duidelijk wat de omvang van de schadeclaim kan zijn.

De gekwantificeerde risico's worden vergeleken worden met de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarvoor is de volgende tabel gevuld. Het gaat om de herziene risico's 2022 (deel Landerd)

Structureel	
Structureel risicobedrag	2.043.340
Beschikbare weerstandscapaciteit	2.845.444
Structurele ratio	1,39
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	2.860.676
Tekort structurele weerstandscapaciteit	15.232
Incidenteel	
Incidenteel risicobedrag	1.705.978
Beschikbare weerstandscapaciteit	10.262.595
Incidentele ratio	6,02
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit*	2.388.369
Overschot incidentele weerstandscapaciteit	7.874.226
Totaal structureel en incidenteel	
Risicobedrag	3.749.318
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.108.038
totale ratio	3,50
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	5.249.045
Overschot weerstandscapaciteit	7.858.993
Totale ratio (structureel en incidenteel samen), vereist is 1,4	3,50
* Benodigde weerstandscapaciteit GREX (= onderdeel van totaal benodigde weerstandscapaciteit)	1.394.369

Ontwikkeling weerstandsvermogen in tabel- en grafiekvorm

	Berekende risico's begroting	Herrekende risico's in jaarrekening voorgaande jaar	Gerealiseerd risico jaarrekening
2011	n.v.t.	5.572.715	3.979.308
2012	6.183.636	3.403.516	963.709
2013	5.506.200	5.176.965	1.234.252
2014	4.545.144	5.086.222	803.539
2015	5.851.953	5.731.693	224.997
2016	6.425.419	6.812.326	1.558.158
2017	6.452.103	6.694.546	705.445
2018	6.571.135	6.591.929	1.006.086
2019	5.129.181	4.182.221	1.009.316
2020	3.875.970	9.744.597	982.680
2021	3.754.201	4.014.769	1.167.045
2022	n.v.t. in totaal Maashorst	3.749.318	n.v.t.

De stijging van de weerstandscapaciteit is vooral te verklaren door:

- Toevoeging van de te verkopen gebouwen (gemeentehuis/raadhuis/werf Landerd) aan de stille reserves
- Stijging saldo jaarrekening, structurele deel 2021.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten vijf financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Het doel is om op deze manier een beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Het gaat over de volgende vijf kengetallen:

1. Netto schuldquote
2. De solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen worden hieronder uitgelegd.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de totale opbrengsten. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een juiste waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. De structurele baten en lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaand de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde.

Tabel kengetallen Landerd

		Rek. 2019	Rek. 2020	begr. 2021 (na wijz)	Rek. 2021
1A.	Netto schuldquote	14,26%	11,39%	52,00%	16,61%
1B.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	10,17%	7,91%	50,73%	13,41%
2.	De solvabiliteitsratio	51,02%	46,96%	27,56%	41,22%
3.	Kengetal Grondexploitatie	13,21%	9,80%	0,65%	7,15%
4.	Structurele exploitatieruimte	-0,97%	4,10%	4,05%	8,28%
5.	Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	100,18%	101,54%	98,47%	97,70%

Toelichting kengetallen, wat betekenen de uitkomsten:

- 1a en 1b. Er werd voor 2021 een behoorlijke stijging van de schulden verwacht in verband met af te sluiten leningen voor investeringen. Dat is nog niet nodig gebleken. De uitgaven voor enkele grote investeringen (Dorpshuis Zeeland, Sport en Spel Reek, onderhoud elementenverhardingen etc.) vinden deels vanaf 2022 plaats. De percentages voldoen nog aan de hoogste eisen.
- 2. Het solvabiliteitspercentage daalt de laatste jaren en wordt minder gunstig. Het valt daarmee niet langer in de hoogste categorie (>50%) maar is nog altijd goed.
- 3. De boekwaarde van de GREX is fors lager geworden de laatste jaren. De verhouding van deze boekwaarde t.o.v. de totale inkomsten van de gemeente is daarmee ook verlaagd. Het risico is daarom ook fors gedaald en het kengetal van ruim binnen de beste categorie.
- 4. Het percentage van 7,15% in 2021 komt overeen met het structurele voordeel van 2021 ad € 3.614.586. Dat voldoet daarmee aan alle eisen.
- De belastingcapaciteit geeft na een stijging in de afgelopen jaren nu een behoorlijk constant beeld. De werkelijke woonlasten 2021 geven een iets dalend beeld en zijn onder het landelijk gemiddelde van 100%. Met name het inzetten van de reserve egalisatie rioolheffing in 2021 speelt daarbij een rol. De tarieven rioolheffing konden daardoor worden verlaagd in 2021 verlaagd t.o.v. 2020.

B. Onderhoud kapitaalgoederen

Wethouder Vereijken

Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Vertaling financiële consequenties
1. Wegen	<i>Wegenbeheerplan</i> Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B en C (CROW). De voorziening onderhoud wegen, straten en pleinen voorziet in de instandhouding van het wegenareaal. Het jaarplan 2021 groot onderhoud wegen is dit jaar in uitvoering genomen. De noodzakelijke onderhoudsmaatregelen zijn uitgevoerd. Daarnaast is er een algehele inspectie van het areaal uitgevoerd. De grootschalige onderhouds- en vervangingsprojecten zijn gestart met de voorbereiding. Uitvoering vindt plaats in 2022.	Onderhoud wegen - Dagelijks onderhoud : € 106.265 - Toevoeging 2021 : € 613.539 - Aanwending 2021 : € 171.907 - Stand voorziening 31-12-2021 : € 1.091.283
2. Gebouwen	<i>Meerjaren onderhoudsplan gebouwen 2017 (MJOP Gebouwen)</i> Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud vertaald naar de NEN 2767 methodiek norm 3. Aan de hand van het MJOP Gebouwen is in 2021 het jaarlijkse onderhoud en het de noodzakelijke groot-onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen uitgevoerd. In en aan de gebouwen die binnenkort vervangen of afgestoten worden (denk bijv. aan gemeentehuis, Achilles en Dorpshuis De Garf) is enkel calamiteiten onderhoud gepleegd.	Onderhoud schoolgebouwen - Toevoeging 2021 : € 63.405 - Aanwending 2021 : € 12.073 - Stand voorziening 31-12-2021 : € 342.916 Onderhoud overige gebouwen - Toevoeging 2021 : € 402.243 - Aanwending 2021 : € 128.280 - Stand voorziening 31-12-2021 : € 2.636.546
Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Vertaling financiële consequenties
3. Riolering en waterplan	Op basis van het in december 2016 door uw raad vastgestelde VGRP 2016-2021 zijn de noodzakelijke	Onderhoud riolering - Dagelijks onderhoud

	vervangingen en groot onderhoud in de respectievelijke jaarplannen voorbereid en uitgevoerd. Hierbij vormen schadebeelden en restlevensduurbepaling op basis van NEN 3399 het uitgangspunt. In 2021 is een nieuw vGRP Maashorst opgesteld (POWER).	- Toevoeging 2021 : € 44.070 - Aanwending 2021 : € 590.259 - Stand voorziening 31-12-2021 : € 456.935 : € 1.961.044
4. Bosbeheer	<i>Geïntegreerd bosbeheer 2008</i> In 2021 is volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer jaarlijks een van de 6 deelgebieden aangepakt. In 2021 zijn werkzaamheden in de Landerse bossen afgerond. Binnen de deelgebieden in de Maashorst zijn inheemse soorten ingeplant in de door boswerkzaamheden ontstane open plekken.	Onderhoud bosbeheer - Dagelijks onderhoud : € 31.087 - Toevoeging 2021 : € 0 - Aanwending 2021 : € 11.087 - Stand reserve 31-12-2021 : € 109.007
Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Vertaling financiële consequenties
5. Openbare verlichting	<i>Beleidsplan Openbare Verlichting 2017</i> Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar kwaliteitsniveau B (CROW). In 2021 zijn de jaarlijkse keuringen en schilderwerkzaamheden uitgevoerd. Ook de planmatige vervangingen van armaturen en masten is voorbereid, aanbesteed, uitgevoerd en opgeleverd.	Onderhoud openbare verlichting - Dagelijks onderhoud : € 144.126 - Toevoeging 2021 : € 5.840 - Aanwending 2021 : € 0 - Stand reserve 31-12-2021 : € 118.775
6. Speeltoestellen	In 2021 zijn de speeltoestellen vervangen die daar zowel op basis van afschrijving als op basis van onderhoud aan toe zijn. Dergelijke vervangingen gaan altijd in overleg met de betrokken buurt (-vereniging).	Onderhoud speeltoestellen - Dagelijks onderhoud : € 44.414 - Toevoeging 2021 : € 0 - Aanwending 2021 : € 8.469 - Stand reserve 31-12-2021 : € 109.172
7. Openbaar groen	Voor het groen in de kernen hebben we geen onderhoud-vervangingsfonds beschikbaar. Binnen de geplande investeringsprojecten wordt de vervanging van groen meegenomen. Voor vervanging van verouderd groen in de woonwijken is er jaarlijks een beperkt budget beschikbaar. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling, waarbij veelal ook wordt afgestaan op verzoeken uit de buurten.	Onderhoud openbaar groen - Dagelijks onderhoud : € 151.710 Geen reserve/voorziening Reserve bomen : - Toevoeging 2021 : € 0 - Aanwending 2021 : € 0

	Het groen in het buitengebied kan veelal omgevormd worden d.m.v. beheermaatregelen die opgenomen worden in het reguliere onderhoud. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling gericht op het gewenste eindbeeld of voorkomen van overlast bij aangrenzende eigenaren. Hiervoor is beperkt budget beschikbaar. Voor bomen is er een bestemmingsreserve, in 2021 is ingezet voor een impuls op de groenstructuur. Voor ontwikkeling van natuur en landschap is er de reserve Groen. Realisatie heeft plaats gevonden conform de uitvoeringsplanning.	- Stand reserve 31-12-2021: € 39.786
8. Onderhoud sportvelden	Het (groot) onderhoud wordt jaarlijks gepland en uitgevoerd in de zomerperiode. In 2019 is gestart met een geactualiseerde onderhoud strategie voor alle sportparken in de gemeente. Het onderhoud wordt conform uitgevoerd.	Onderhoud sportvelden -Dagelijks onderhoud : € 109.907 - Geen reserve/ voorziening
9. Civieltechnische kunstwerken	Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B (CROW). Op basis van het kunstwerkenbeheerplan is het jaarplan dagelijks en groot onderhoud uitgevoerd. Dit aan de hand van de uitgevoerde inspectie en opgestelde investeringsplanning.	Onderhoud kunstwerken - Dagelijks onderhoud : € 9.520 Reserve kunstwerken - Toevoeging 2021 : € 8.300 - Aanwending 2021 : € 4.958 - Stand reserve 31-12-2021: : € 11.642

C. Financiering

Als we voldoende geld op onze bankrekening hebben, kunnen we onze wensen uitvoeren. Om te zorgen voor voldoende geld, zijn snelle beslissingen op de geld- en kapitaalmarkt nodig. Hier zijn strenge regels aan verbonden.

Hoe het geld van de gemeente Landerd beheerd wordt, staat in het treasurybeleid. Hierin staat ook de treasuryfunctie beschreven. De treasuryfunctie bekijkt hoe we betalingen kunnen doen en hoe we aan het geld hiervoor komen. Bijvoorbeeld door een lening aan te gaan. Ook kan het zijn dat we geld over hebben. De treasuryfunctie kijkt dan hoe we dat het beste kunnen beheren.

De belangrijkste punten uit het treasurystatuut zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling
- Het afsluiten van leningen gebeurt door bij ten minste twee financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen niet om winst te maken.

Het betalingsverkeer verloopt in hoofdzaak via de huisbank, de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten.

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige geldmiddelen boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel was vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Vanaf 1 juli 2021 is de drempel echter gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, als deze lager is dan € 500.000, met een minimum van € 1 miljoen.

In het eerste halfjaar van 2021 was de drempel voor onze gemeente 0,75% van € 39.110.982, dat is een bedrag van € 293.332. In het tweede halfjaar van 2021 was de drempel voor onze gemeente 2,0% van € 39.110.982, dat is een bedrag van € 782.219. Omdat dit bedrag lager is dan het minimum drempelbedrag, is de drempel vastgesteld op het minimum drempelbedrag van € 1 miljoen. Het drempelbedrag is niet overschreden in 2021.

Rentebeleid

In 2021 is er elke maand een kortlopende geldlening afgesloten. Bij het lenen van geld hebben wij in 2021 rente ontvangen in plaats van betaald. Een aantal grote projecten zoals het Dorpshuis Zeeland en de aanleg van geluidsarm asfalt Bergmaas is in uitvoering en Sport en Spel Reek en de renovatie van Sporthal De Eeght zijn in voorbereiding. Het was in 2021 echter niet nodig om een langlopende geldlening af te sluiten.

Kasgeldlimiet

Het Rijk voerde de kasgeldlimiet in. Daarmee wil zij het risico bij het lenen van geld verlagen. De kasgeldlimiet bepaalt in hoeverre we tekorten in geld mogen aanvullen met kortlopende leningen.

Kortlopende leningen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar. Bijvoorbeeld daggeld, kasgeldleningen en het bedrag dat je "rood" mag staan op je bankrekening.

De provincie houdt toezicht op de kasgeldlimiet. Als er drie achtereenvolgende kwartalen een overschrijding plaatsvindt, moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gebracht. De kasgeldlimiet is in 2021 niet overschreden.

Renterisiconorm

Ook de renterisiconorm voerde het Rijk in. Het voorkomt dat gemeenten bij herfinanciering of bij renteherziening teveel risico's lopen. De renterisiconorm berekenen we ook als percentage op het begrotingstotaal. Dit percentage stelde het Rijk vast op 20%. De renterisiconorm kwam in 2021 daarmee uit op € 7.822.196.

Renteberekening

Het besluit begroting en verantwoording verplicht ons om een renteberekening op te nemen. Het volgende overzicht geeft inzicht in de rentelasten, de wijze van toerekening en het renteresultaat.

	Begroting 2021	Rekening 2021
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	119.072	34.212
Externe rentebaten	0	0
Subtotaal	119.072	34.212
Rente doorberekend aan grondexploitatie	-48.885	-66.036
Rente projectfinanciering doorberekend aan taakveld	0	0
Subtotaal	-48.885	-66.036
Subtotaal door te rekenen rente	70.187	-31.824
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	70.187	-31.824
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-214.406	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	144.219	31.824

Toelichting

Er heeft geen doorbelasting van rente plaatsgevonden aan onze investeringen. Het renteresultaat op het taakveld Treasury is € 31.824 voordelig (zie tabel). Dit betekent dat we meer rente-inkomsten hebben gehad dan rentelasten. Daarom mag er geen rente doorbelast worden.

D. Bedrijfvoering

Burgemeester Bakermans

Waar gaat deze paragraaf over?

Wij besteden ons geld rechtmatig, doelmatig en doeltreffend. We zijn een betrouwbare en transparante partner. Hoe we hieraan werken noemen we bedrijfsvoering. Die gaat over de hele gemeentelijke organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Deze paragraaf gaat in op de nieuwe elementen voor bedrijfsvoering.

Wat wilden wij bereiken in 2021?	Hebben we dat bereikt in 2021?	Effecten
1. Herindeling intern voorbereiden	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	
2. Uitgangspunten begroting harmoniseren	☒ Ja ☐ Nee ☐ Gedeeltelijk	De ramingen in de begroting 2022 Maashorst zijn voor de inbreng Landerd en Uden en voor nieuwe ramingen gebaseerd op dezelfde technische uitgangspunten.
3. Voorbereiden rechtmatigheidsverklaring	☐ Ja ☒ Nee ☐ Gedeeltelijk	De invoering van de rechtmatigheidsverklaring van het college is uitgesteld met 1 jaar tot 2022. De beoogde voorbereiding is hierdoor niet noodzakelijk geweest. Wordt in 2022 opgepakt door gemeente Maashorst.

Overzicht personeelsformatie gemeente Landerd

Jaar:	FTE's excl. bestuur:	Aantal personeelsleden excl. bestuur:
2016	96,68	104
2017	103,32	118
2018	104,10	115
2019	103,05	117
2020	114,46	121
2021*	113,92	111 (94,66 fte)

*Situatie 19 november 2021

Toelichting afname medewerkers

Door het "bevriezen" van het personeelsbestand per 1 juli 2020 vanwege de herindeling, is het aantal medewerkers afgenomen. Immers medewerkers hebben wel de organisatie verlaten, maar deze vacatures zijn niet ingevuld met eigen personeel, maar door payrollers of inhuur.

Overzicht budgetten inhuur extern personeel

Jaar:	Budget:
2016	€ 751.308
2017	€ 976.046
2018	€ 1.024.670
2019	€ 1.458.437
2020	€ 2.285.404
2021	€ 3.582.991

Toelichting stijging inhuur

De stijging van de kosten t.o.v. 2020 van inhuur met zo'n 1,3 miljoen euro is enerzijds de keerzijde van de verminderde bezetting door eigen personeel. De dienstverlening aan onze burgers en bedrijven moet onverminderd doorgaan. Vanwege personele afspraken met de gemeente Uden is afgesproken geen vaste medewerkers meer aan te nemen vanaf 1 juli 2020. De financiële risico's van tijdelijke arbeidsovereenkomsten zijn groot vanwege het eigen-risicoschap werkloosheidsuitkeringen. Daarom is er veel gekozen voor payrollconstructies of inhuur via bureaus of ZZP'ers.

Anderzijds is er veel capaciteit vrijgemaakt voor werkzaamheden ten behoeve van de herindeling, te denken valt aan de inrichting van de organisatie, harmonisatie van werkprocessen en regelingen, ICT-infrastructuur, etc. Deze werkzaamheden zijn veelal verricht door diegenen die straks ook in de nieuwe gemeenten gaan werken, dat wil zeggen eigen personeel. De vrijkomende uren zijn deels opgevangen met eigen mensen, maar grotendeels door inhuur.

Personeelsbudgetten

De formatie is in 2021 iets afgenomen, met een halve voltijdsbaan. In aanloop naar de fusie is hier weinig in veranderd. Als gemeld is de bezetting wel afgenomen met tien medewerkers.

Acht medewerkers zijn in 2021 in dienst gekomen (tijdelijk tot 1 januari 2022), achttien medewerkers hebben onze organisatie verlaten.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over 2021 is tot en met 19 november 2021 uitgekomen op 4,37% (2020: 4,69%). De Coronapandemie heeft dus een beperkte invloed gehad op ons verzuim.

De landelijke verzuimcijfers voor gemeenten over 2021 zijn nog niet bekend. Landerd zit meestal wat lager dan de landelijke cijfers: Landerd in 2020 dus 4,69%, gemeenten 5,5%, totale beroepsbevolking: 4,8%.

Overhead

Door de wijziging in de BBV is er vanaf 2017 een andere manier van presenteren van o.a. de overhead.

Wat is onze uitkomst voor 2021?

	begroting 2021	jaarrekening 2021
totale lasten t.b.v. bepaling overhead	11.010.892	13.034.320
Af: Doorbelaste directe salarislaster	-5.058.274	-6.369.788
totaal van de overhead	5.952.618	6.664.532
Berekening percentage overhead		
totaal van de overhead	5.952.618	6.664.532
Gedeeld door totaal van de directe doorbelaste salarissen	5.058.274	6.369.788
percentage overhead	117,68%	104,63%

Dit overheadpercentage wordt gebruikt om de lasten te berekenen voor taken of taakvelden als dat nodig is. Dat geldt bijvoorbeeld voor de toerekening aan onze heffingen zoals, leges, afval en riolering. Op die taakvelden zijn alleen de directe salarislaster geraamd. Voor de bepaling van de tarieven worden die uurtarieven (die zijn per afdeling bepaald) opgeslagen met een percentage van 117,68% (begroting 2021) of 104,63% (jaarrekening 2021).

In de jaarrekening 2021 worden nu twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn. Deze zijn:

1. De hierboven berekende 104,63%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislaster per uur. Als een uurtarief dus € 40 is dan moeten we daar € 41,85 bij tellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislaster plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 81,85.

2. In programma 9 wordt in de tabel beleidsindicatoren een overheadpercentage genoemd van 14,40% (begroting 2021 was 15,25%). Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft dus aan dat 14,40% van onze jaarrekeninglasten bestaan uit overhead.

Bijlage beleidsnota's

- Financiële verordening (2017) en besluit Regeling Budgethouders (2009)
- Informatiebeveiligingsbeleid (2019-2020)
- Visiedocument Landerd in Beweging (2017)
- Coalitieprogramma (2018-2021)
- Aanbestedings – en inkoopbeleid (2017)
- Notitie reserves en voorzieningen (2018)
- Intern controleplan 2017-2020 (2016)
- Notitie Kostendekkendheid Leges (2018)

Gemeenten voeren diverse taken uit voor hun inwoners. Het uitvoeren van die taken kan op verschillende manieren:

- door de taken zélf uit te voeren;
- door een andere organisatie taken uit te laten voeren en
- door het deelnemen aan een verbonden partij.

Als een gemeente taken zelf uitvoert draagt de gemeente alle financiële- en alle bedrijfsvoering risico's. Het uitbesteden van taken kan door middel van het geven van subsidies of door het sluiten van contracten. Gemeenten kunnen ook taken uitvoeren via 'verbonden partijen'.

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), moet de gemeente in de begroting de Verbonden partijen en vennootschappen noemen.

Het gaat om een overzicht van de rechtspersonen waar Landerd een bestuurlijk en financieel belang in heeft.

Wat is een bestuurlijk belang?

Een bestuurlijk belang houdt in: dat de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie, bijvoorbeeld als een wethouder zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Wat is een financieel belang?

Een financieel belang houdt in: als de gemeente aansprakelijk is bij het niet-nakomen van verplichtingen van de verbonden partij. De gemeente betaalt een bedrag aan een verbonden partij. Als deze partij failliet gaat kan de gemeente dat bedrag niet meer terughalen.

Wat staat er in deze paragraaf?

In de paragraaf Verbonden partijen moet het volgende staan:

- het doel
- de deelnemers
- het bestuurlijk belang
- het financieel belang
- de risico's

De gemeente Landerd neemt per 1 januari 2019 deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen:

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij.

A. Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD) Deelnemers: Brabant-Noord en Midden-Brabant. Totaal 25 gemeenten. Doel: Gezamenlijke behartiging van de gezondheidszorg in Brabant-Noord en Midden-Brabant. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	De begroting van de GGD bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.	Bijdrage Landerd 2021 € 536.236	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 7.820 € 31.107 € 247 X 1.000	31-12-2021 € 7.749 € 23.834 € 238

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West en Noord (RAV)</i> Deelnemers: 40 gemeenten in Brabant-Noord, Midden en West Doel: De regeling heeft tot doel een goede ambulancezorg te waarborgen en een bijdrage te leveren aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	De begroting van de RAV bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 13.738 € 25.744 € 174 X 1.000	31-12-2021 € 14.180 € 32.686 € 489

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Veiligheidsregio Brabant-Noord</i> Deelnemers: Alle 17 gemeenten van de regio Brabant-Noord. Doel: De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken: – Regionale brandweerzorg – Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) – Meldcentrum voor politie, brandweer en ambulancezorg. Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	De begroting van de veiligheidsregio bevat een paragraaf weerstandsvermogen, waarin risico's worden benoemd.	De bijdrage aan de Veiligheidsregio bedraagt voor 2021 € 958.147.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 10.846 € 38.648 € 121 X 1.000	31-12-2021 € 13.864 € 32.319 € 599

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant</i> Deelnemers: Gemeente Landerd, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Boxmeer, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Meierijstad, Gemeente Mill en Sint Hubert, Gemeente Oss, Gemeente Sint Anthonis en Gemeente Uden Doel: Betreft bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. Daarnaast is het Werkvoorzieningsschap opdrachtgever voor de IBN-groep als uitvoeringsorganisatie van de Wet Sociale Werkvoorziening. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Uden	Sinds 1 januari 2015 (Participatiewet) kunnen er geen mensen meer in de Wsw instromen. Dit geldt ook voor mensen met een Wsw-indicatie die op de wachtlijst stonden voor een Wsw-plek. Zij krijgen mogelijk bijstand. Bestaande Wsw'ers met een vast dienstverband houden hun baan en hun salaris.	De van het Rijk te ontvangen vergoeding voor de subsidiabele eenheden (SE) wordt doorgesluisd naar IBN, die voor de uitvoering verantwoordelijk is. De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 in de bestuurskosten bedroeg € 3.017.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 26.831 € 2.310 X 1.000	31-12-2021 € 26.987 € 1.848

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Milieustraat Oss</i> Deelnemers: Gemeente Oss en Landerd Doel: Exploiteren en beheren van de milieustraat aan de Maaskade te Oss Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Beheer is via tariefstelling rendabel. Risico's beperkt.	In 2021 was de bijdrage van de gemeente Landerd aan de milieustraat € 435.600	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. X 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Afvalinzameling</i> Deelnemers: Gemeente Oss en Landerd Doel: Het efficiënt, doelmatig en bestendig uitvoeren van de gemeentelijke taak tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Risico's beperkt.	Er wordt geen aparte bijdrage betaald aan de gemeente Oss. We ontvangen facturen voor de gemaakte kosten van de afvalinzameling door de gemeente Oss	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. X 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Brabants Historisch Informatiecentrum</i> Deelnemers: Gemeente Landerd, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Boxmeer, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Mill en Sint Hubert, Gemeente Oss, Gemeente Sint-Michielsgestel, Gemeente Vught, Gemeente Meijerijstad, Gemeente Uden, waterschap Aa en Maas en waterschap De Dommel Doel: Beheer archieven in Brabant-Noordoost. Deze organisatie is in 2004 ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost met het Rijksarchief Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.	De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedroeg € 57.200	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 1.170 € 4.000 € 32 X 1.000	31-12-2021 € 1.444 € 4.357 € 58

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2020</i> Deelnemers: Gemeente Landerd, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Boxmeer, Gemeente Boxtel, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Haaren, Gemeente 's-Hertogenbosch, Gemeente Meierijstad, Gemeente Mill en Sint Hubert, Gemeente Oss, Gemeente Sint Anthonis, Gemeente Sint-Michielsgestel, Gemeente Uden en Gemeente Vught. Doel: De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van belangen van de gemeenten op het gebied van doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en voor de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch		De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedroeg: € 4.328.741	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 n.v.t. n.v.t. X 1.000	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling WMO Brabant Noordoost-oost 2017</i> Deelnemers: Gemeente Landerd, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Boxmeer, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Mill en Sint Hubert, Gemeente Oss, Gemeente Sint Anthonis en Gemeente Uden Doel: De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Van Rinsum Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch		De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedroeg € 0. Landerd betaald zelf de zorgleveranciers.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 n.v.t. n.v.t. X 1.000	31-12-2020 n.v.t. n.v.t.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Belastingsamenwerking Oost-Brabant</i> Deelnemers: Waterschap Aa en Maas, Gemeente Landerd, Gemeente Asten, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Deurne, Gemeente Gemert-Bakel, Gemeente Laarbeek, Gemeente Oss, Gemeente Sint Anthonis, Gemeente Someren, Gemeente Uden Doel Het efficiënt opleggen en innen van de gemeentelijke belastingen en de afhandeling van bezwaren tegen deze belastingen. De hoogte van de tarieven worden vastgesteld door de Raad van de gemeente Landerd Bestuurlijk belang Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	In het treasury statuut is het risicobeheer met betrekking tot de financieringsfunctie van BSOB beschreven. In artikel 53 GR staat opgenomen dat de deelnemers garant staan dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.	De bijdrage van 2020 is € 275.223	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 299 € 14.733 € -6 X 1.000	31-12-2021 € 1.243 € 15.136 € 938

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)</i> Deelnemers: Provincie Noord-Brabant, Gemeente Landerd, Gemeente Meierijstad, Gemeente Bernheze, Gemeente Oss, Gemeente Uden, Gemeente Boekel, Gemeente Sint-Anthonis, Gemeente Boxmeer, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Mill en Sint Hubert. Doel: Deur-tot-deur vervoer voor WMO-geïndiceerde en alle andere reizigers. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	KCV heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.	Sinds de oprichting van de GR KCV in 2001 zijn de financiële verantwoordelijkheden van de GR-partners vastgelegd in afspraken. Uit deze overeenkomst ontvangen de gemeenten een samenwerkingsbijdrage OV van de Provincie. De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedroeg € 15.159	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 798 € 850 € 5 X 1.000	31-12-2021 € 859 € 326 € 1

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Omgevingsdienst Brabant-Noord</i> Deelnemers: Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, 's-Hertogenbosch, Boxtel, Sint-Michielsgestel, Vught, Haaren, Meierijstad en Uden. En de provincie Noord-Brabant Doel: De ODBN is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	De ODBN heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.	De bijdrage voor 2021 bestaat uit een aantal onderdelen en bedraagt in totaal € 740.686	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 9.844 € 8.628 € 1.799 X 1.000	31-12-2021 € 10.127 € 11.379 € 283

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Centrumregeling Leerplicht en Regionale meld- en coördinatiefunctie regio Brabant Noordoost</i> Deelnemers: Gemeente Landerd, Gemeente Bernheze, Gemeente Boekel, Gemeente Boxmeer, Gemeente Cuijk, Gemeente Grave, Gemeente Meierijstad, Gemeente Mill en Sint Hubert, Gemeente Oss, Gemeente Sint Anthonis en Gemeente Uden Doel: Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor 11 gemeenten de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 18 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Oss	Beperkt	De gemeentelijke bijdrage 2021 bedroeg € 44.635.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 390.765 € 0	31-12-2021 n.v.t. n.v.t.

B. Privaatrechtelijke rechtspersonen

Hierbij gaat het om deelnemingen in naamloze of besloten vennootschappen en stichtingen voor de behartiging van oorspronkelijk gemeentelijke taken. Lidmaatschappen van verenigingen die zijn gericht op belangenbehartiging en kennisoverdracht, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Bouwrecht, zijn buiten beschouwing gelaten.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>NV Brabant Water</i> Deelnemers: Brabant water is een Naamloze vennootschap, waarvan de aandelen in het bezit zijn van provincie en gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 12.712 aandelen (nominaal € 0,10) van de Brabant Water N.V. Doel Het leveren van drink- en industriewater aan de inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 674.183 € 523.344 X 1.000	31-12-2021 n.n.b. n.n.b.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Bank Nederlandse Gemeenten</i> Deelnemers: Bank Nederlandse Gemeenten, waarvan de aandelen in het bezit zijn van de gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 29.094 aandelen. Doel Bankier van de Nederlandse gemeenten en huisbankier van de gemeente Landerd. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: 's-Gravenhage	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In 2021 hebben wij een dividenduitkering van € 52.660 ontvangen.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € 5.097 € 154.949 X 1.000.000	31-12-2021 € 5.062 € 143.995

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>D!mpact</i> Deelnemers: 33 gemeenten Doel: De missie van D!mpact luidt: "door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert D!mpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. Bestuurlijk belang: Lid ALV: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: Enschede	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor D!mpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.	De totale exploitatiebijdrage van de gemeente Landerd in 2021 bedroeg € 104.076.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € 2.351 € 1.981 € 172	31-12-2021 € n.n.b. € n.n.b. € n.n.b.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Stichting Maashorst in Uitvoering</i> Deelnemers: De gemeenten Bernheze, Landerd, Oss en Uden, de provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer, Recron, Stichting Natuurcentrum Slabroek, VVV Noord-oost-Brabant, De Maashorstboeren, lokale ZLTO-afdelingen en lokale/reg. natuur- en milieuorganisaties Doel: In opdracht van de Stuurgroep De Maashorst uitvoeren van projecten en activiteiten in en betreffende het natuurgebied De Maashorst. Bestuurlijk belang: Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Heesch	De stichting is in 2012 opgericht. De stichting gaat alleen projecten uitvoeren (in opdracht van de Stuurgroep), waarvoor een budget is verstrekt. De risico's zijn hierdoor beperkt.	De Stichting Maashorst in Uitvoering ontvangt een jaarlijks budget voor de uitvoering van projecten en activiteiten. De bijdrage van de gemeente Landerd aan het jaarplan 2021 bedraagt € 160.000	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2021 € n.n.b. € n.n.b.	31-12-2021 € n.n.b. € n.n.b.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
<i>Zorg- en veiligheidshuis Brabant-Noordoost (ZVH BNO)</i> Deelnemers: Brabant- Noordoost Doel: In 2019 zijn de veiligheidshuizen Maas en Leijgraaf (RVML) en 's-Hertogenbosch gefuseerd. Met als doel om de vraagstukken op het gebied van zorg en veiligheid integraal te behandelen. Bestuurlijk belang: Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Van Rinsum Vestigingsplaats: Oss	Een belangrijke ontwikkeling is de samenwerking tussen de Veiligheidshuizen binnen Brabant-Noord. Daarnaast dient er goede afstemming plaats te vinden met de ontwikkelingen van de decentralisaties. Welke financiële consequenties dit met zich meebrengt is niet te benoemen.	De gemeenten dragen jaarlijks bij in de kosten. Die bijdrage bestaat uit twee componenten: a. een vast bedrag per inwoner van € 0,10. b. Een bijdrage die is gebaseerd op de mate van participatie van gemeenten in het ZVH BNO. Voor 2021 was de vaste bijdrage voor de gemeente Landerd € 13.790.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2021 € n.n.b. € n.n.b. € 27 x € 1.000	31-12-2021 € n.n.b. € n.n.b. € 27

Indien in bovenstaande tekst gesproken wordt over Brabant-Noord en Brabant Noordoost dan bedoelen we de volgende gemeenten:

Brabant-Noord, 17 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught.

Brabant-Noordoost, 11 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis en Uden.

Omgevingsdienst Brabant Noord:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden, Vught en de provincie Noord-Brabant.

C. Afwikkeling voormalige gemeenschappelijke regelingen

Sinds 1994 is Landerd lid van de gemeenschappelijke regeling Welstand Noord-Brabant. Deze gemeenschappelijke regeling is in 2011 afgeschaft. Er blijft een risico dat wachtgeldverplichtingen moeten worden betaald. Dit kan oplopen tot maximaal 2,1 miljoen voor alle deelnemende gemeenten. Dat komt neer op maximaal € 26.620 voor de gemeente Landerd. Het risico is ontstaan vanaf 2012 als niet alle medewerkers ergens anders werk vinden. In de afwikkeling is ook de verkoop van het pand meegenomen waar de organisatie is onder gebracht. Een tegenvallende opbrengst van het pand kan de gemeente Landerd nog meer geld kosten.

F. Grondbeleid

Wethouder Vereijken

Het gemeentelijk grondbeleid heeft veel relaties met andere programma's. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van de programma's Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting en landschap, Verkeer en vervoer, Cultuur, Monumenten, Sport en recreatie en Economische structuur en toerisme. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie.

Het grondbeleid van de gemeente Landerd is opgenomen in de nota's:

- Nota grondbeleid gemeente Landerd 2019
- Nota grondprijnsbeleid 2020

Deze schetsen het kader voor het financiële beleid en voor de financiële uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid. De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn de volgende:

- In Landerd was het grondbeleid in het verleden actief. Op dit moment worden er geen gronden meer aangekocht. Het grondbeleid is op dit moment in beginsel faciliterend.
- Winsten zijn toegestaan ter dekking van eventuele risico's en ter uitvoering van ander gemeentelijk beleid.
- Goede beheersing van de bedrijfsvoering en een tijdige informatieverschaffing over de bouwgrondexploitaties is essentieel.
- Risico's dienen tijdig en duidelijk in kaart te worden gebracht.
- Elk complex wordt duidelijk afgebakend.

In het BBV is bepaald dat complexen nog maar een looptijd van 10 jaar mogen hebben, tenzij is gemotiveerd waarom dit langer zou moeten zijn. Deze motivatie moet door de raad zijn geautoriseerd. Tevens moeten er dan risico beperkende beheersmaatregelen zijn genomen om die langere looptijd te kunnen verantwoorden. Er zijn in Landerd geen complexen met een looptijd van 10 jaar.

Zoals gebruikelijk zijn ook bij de herziening per 1-1-2022 de ramingen kritisch bekeken en geactualiseerd. Dit betreft vooral de ramingen voor woon- en bouwrijp maken, de posten onvoorzien en de plankosten.

De nu opgenomen ramingen kennen nog steeds een bandbreedte. O.a. afhankelijk van marktwerking, de eventueel versnelde groei van de vraag naar bouwgrond etc. kunnen werkelijke uitgaven hoger of lager worden.

De uitkomsten van de GREX, met verrekening van tussentijdse winstneming, zijn:
Overzicht eindewaarde (-/- is voordelig)

	1-1-2020 (jaarrekening 2019)	1-1-2021 (jaarrekening 2020)	1-1-2022 (jaarrekening 2021)	afname / toename t.o.v. 1-1- 2020	Tussentijdse winst	afname / toename t.o.v. 1-1-2020	
Achter-Oventje	-382.637	-344.359	-347.858	3.499	347.858	-351.357	toename winst
Akkerwinde	-101.867	-45.243	-30.338	-14.905	33.856	-18.951	toename winst
Kerkpad III	-303.414	-191.212	-77.518	-113.694	112.921	773	afname winst
Kerkstraat Oost	0	0	506.800	-506.800	0	506.800	toename verlies
Reek Zuid	3.783.985	3.880.520	4.174.219	-293.699	0	293.699	toename verlies
Repelakker	-211.170	-140.629	-65.482	-75.147	50.794	24.353	afname winst
Voederheil	-455.629	-352.819	-2.169.932	1.817.113	928.336	-2.745.449	toename winst
LOG Graspeel	859.547	865.966	975.139	-109.173	0	109.173	toename verlies
	3.188.815	3.672.224	2.965.030	707.194	1.473.765	-2.180.959	

De uitkomsten van de GREX vóór tussentijdse winstneming zien er als volgt uit:

	jaarrekening 2017	jaarrekening 2018	jaarrekening 2019	jaarrekening 2020	jaarrekening 2021	Af-/toename t.o.v. jaarrekening 2020	
Achter-Oventje	-385.837	-384.213	-382.637	-344.359	-347.858	3.499	toename winst, afgesloten
Akkerwinde	-1.392.391	-1.378.333	-1.275.305	-1.416.606	-1.434.023	17.417	toename winst
Kerkpad III	-2.491.750	-2.500.016	-2.365.670	-2.358.518	-2.358.334	-184	afname winst
Reek Zuid	3.871.930	4.091.545	3.783.985	3.880.520	4.174.219	-293.699	toename verlies
Repelakker	-1.809.455	-1.784.131	-1.654.398	-1.472.309	-1.537.930	65.621	toename winst
Kerkstraat Oost					506.800	-506.800	toename verlies
Voederheil	-1.053.489	-1.288.791	-1.272.390	-1.305.353	-4.308.190	3.002.837	toename winst
LOG Graspeel	-99.581	551.624	859.547	865.966	975.138	-109.172	toename verlies, afgesloten
	-3.360.573	-2.692.315	-2.306.868	-2.150.659	-4.330.178	156.209	

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 2016 is er vennootschapsbelasting verschuldigd over o.a. de GREX.

Aan de hand van de GREX 1-1-2016 en 1-1-2017 is de fiscale beginbalans 1-1-2016 opgesteld.

Deze is afgezet tegen het werkelijke verloop. Over het fiscaal resultaat 2021 ad € 25.031,00 is Vennootschapsbelasting verschuldigd ad € 5.006,20. Dit bedrag is lager dan het recht op verliescompensatie dat voor de gemeente aangesproken kon worden in 2021, namelijk € 9.616,80. Hierdoor staat op de balans ultimo 2021 geen bedrag open dat nog verrekend moet worden met de belastingdienst. Verder bestaat nog wel een restantverlies dat verrekend kan worden met toekomstige schuldig ad € 23.053,00. Hiervan kan worden afgeleid dat het totale recht op verliescompensatie ultimo 2021 € 4.610,60 is.

Verschillenanalyse

Met de raad is, n.a.v. het rapport van de Rekenkamercommissie, afgesproken om een verschillenanalyse per complex op te nemen. Daarbij worden de eindwaarden vergeleken. Deze analyse is hieronder opgenomen:

Tabel verschillenanalyse verloop eindwaarden GREX

(-/- = voordelig)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)	01-01-2021 (jaarrekening 2020)	01-01-2022 (jaarrekening 2021)
Achter-Oventje	-385.837	-384.213	-382.637	-344.359	-347.858
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Meer interne uren opgenomen.	Minder interne uren, meer plankosten	Meer interne uren, hogere exploitatiekosten, lagere rentelast.	andere methodiek grondprijsberekening, nadeel 27.550. Meer interne uren, nadeel 4.000. Hogere raming WRM, nadeel 3.000. Niet geraamde plankosten, nadeel 1.250, hogere rentelast, nadeel 1.950. Hogere exploitatielasten, nadeel 550.	Minder in- en externe uren, voordeel 5.900. Meer rente, nadeel 2.500. Diverse kosten, voordeel 100.
Akkerwinde	-579.770	-211.279	-101.867	-45.243	-30.338
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Tussentijdse winstneming 781.600 + rentelast 31.000. Meer interne uren opgenomen, nadeel 31.500. Meer budget voor externe VTU, nadeel 40.400. Minder budget externe advieskosten, voordeel 18.400. Ophogen terrein heeft met gesloten grondbalans plaatsgevonden, voordeel 92.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 165.500. Verleende korting, nadeel 30.300 en nog te verlenen korting, nadeel 154.000. Claimkavel, voordeel 46.700. Prijsverhoging, voordeel 21.800. Verkaveling, nadeel 25.900 Rentelasten, voordeel 20.400.	Tussentijdse winstneming 378.000 + rentelast 7.900. Minder interne uren, 55.400 voordeel. Meer externe kosten VTU, nadeel 53.200. Plankosten Jacobs, nadeel 68.000. Meer algemene plankosten, nadeel 13.200. Notariskosten claimhouders, nadeel 9.200. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 21.200. Beheerskosten, nadeel 1.800. Verleende korting, nadeel 127.500. Claimhouders, voordeel 276.000. Verkaveling, nadeel 42.600. Prijsstijging, nadeel 1.700. Rente bij verkoop, voordeel 7.300. Rentelasten, voordeel 16.700	Tussentijdse winstneming 14.056 + rentelast 200. Minder interne uren, 36.200 voordeel. Minder externe kosten VTU, Voordeel 29.000. Afwikkeling Jacobs, nadeel 37.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 90.300. Tijdelijk beheer, nadeel 3.250. Planschade uitgekeerd, nadeel 15.100. Raming verkoopprijs, nadeel 57.200. Verkaveling, voordeel 11.000. Prijsstijging, voordeel 30.600. Rentelasten, voordeel 900.	Tussentijdse winstneming 195.300 + rentelast 2.750. Meer interne uren, 16.100 nadeel. Minder externe kosten VTU, Voordeel 75.950. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 75.600. Tijdelijk beheer, nadeel 750. Prijsstijging, voordeel 2.000. Rentelasten, voordeel 4.800	Tussentijdse winstneming 33.856 + rentelast 1.250. Minder in- en externe uren, voordeel 900. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 9.900. Tijdelijk beheer, nadeel 900. Prijsstijging, voordeel 3.500. Rentelasten, voordeel 6.800
Kerkpad III	-502.210	-438.925	-303.414	-191.212	-77.518
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Tussentijdse winstneming 176.100 + 4.000 rentelast. Verleende korting, nadeel 12.150. Grondprijzverlaging, nadeel 4.300.	Tussentijdse winstneming 74.000 + rentelast 1.000. Raming plankosten, voordeel 1.000. Meer externe kosten VTU, nadeel 3.900. Raming BRM en WRM aangepast, voordeel 13.200. Prijsstijging, voordeel 1.500.	Tussentijdse winstneming 2.100. Meer interne uren, nadeel 1.400. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 23.400. Taxatie 2 kavels, nadeel 112.400. Prijsstijging, voordeel 1.000. Rentelasten voordeel 2.800.	Tussentijdse winstneming 103.600 + rentelast 1.500. Meer interne uren, nadeel 6.600. Niet geraamde plankosten, nadeel 200. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 7.000. Minder externe kosten VTU, voordeel 5.500. Prijsstijging, voordeel 550. Opbrengstenstijging, voordeel 1.500. Rentelasten nadeel 850.	Tussentijdse winstneming 112.900 + rentelast 2.100. Minder in- en externe uren, voordeel 8.600. Transaktiekn, voordeel 900. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 7.800. Prijsstijging, voordeel 400. Opbrengstenstijging, nadeel 1.500. Rentelasten voordeel 500. Diverse kosten, voordeel 100

(-/- = voordelig)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)	01-01-2021 (jaarrekening 2020)	01-01-2021 (jaarrekening 2021)
Reek Zuid	3.871.930	4.091.545	3.783.985	3.880.520	4.174.219
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Meer interne uren opgenomen, nadeel 58.400. Meer budget voor externe plankosten, nadeel 33.900. Meer budget voor externe VTU, nadeel 17.000. Ramingen tijdelijk beheer, nadeel 18.100. Ramingen BRM en WRM, nadeel 11.600. Nieuwe taxatie, nadeel 571.500. Minder opbrengst verkoop kavel 1-8-9 na taxatie, nadeel 153.500. Rentelasten, nadeel 67.700.	Meer interne uren, nadeel 35.300. Plankosten, voordeel 2.100. Externe kosten VTU, nadeel 16.000. Raming tijdelijk beheer, nadeel 15.600. Prijsstijging, nadeel 45.700. Rentelasten, nadeel 109.100.	Minder interne uren, voordeel 24.100. Plankosten, voordeel 2.800. Externe kosten VTU, voordeel 15.500. Raming BRM en Wrm, nadeel 21.800. Verkoopkosten, nadeel 2.000. Raming tijdelijk beheer, nadeel 6.000. Taxatie kavels, voordeel 254.500. Prijsstijging, voordeel 37.700. Rentelasten, voordeel 2.800.	Meer interne uren, nadeel 32.800. Raming plankosten div onderzoeken, nadeel 19.600. Meer externe kosten VTU, nadeel 46.000. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 163.000. Niet geraamd bodemonderzoek, nadeel 4.500. Plankosten, voordeel 400. Raming tijdelijk beheer aangepast, voordeel 12.700. Verkaveling aangepast o.b.v. opties, voordeel 82.600. Prijsstijging, nadeel 7.300. Opbrengstenstijging, voordeel 37.300. Rentelasten, voordeel 43.700.	Meer interne uren ruimte, nadeel 56.000. Raming plankosten div onderzoeken, nadeel 28.800. Meer in- en externe uren civiel nadeel 2.900. Raming BRM en WRM aangepast, nadeel 34.600. Raming tijdelijk beheer aangepast, nadeel 5.000. Verkaveling aangepast o.b.v. opties, voordeel 397.300, Minder afname Kolat, nadeel 466.800. Bijdrage kn inrichting Kolat, voordeel 185.400. Daling WOZ-waarde woning, nadeel 8.000. Prijsstijging, voordeel 19.700. Opbrengstenstijging, nadeel 6.000. Rentelasten, nadeel 288.000.
Repelakker	-524.707	-339.875	-211.170	-140.629	-65.482
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Tussentijdse winstnemering 1.260.000 + rentelast 24.700. Minder interne uren opgenomen, voordeel 38.400. Verhoging budget externe VTU en advieskosten, nadeel 25.400. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 31.700. Verleende korting, nadeel 154.700. Nog te verlenen korting, nadeel 96.400. Verhoging grondprijs, voordeel 21.500. Rentelasten, voordeel 22.400.	Tussentijdse winstnemering 179.200 + rentelast 5.000. Meer interne uren, nadeel 36.300. Raming plankosten, voordeel 1.000. Externe kosten VTU, nadeel 92.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 4.100. Tijdelijk beheer, nadeel 2.400. Huur, voordeel 3.500. Verkaveling, voordeel 118.700. Verleende korting, nadeel 13.800. Raming prijs percelen, voordeel 37.100. Prijsstijging, nadeel 22.000. Rentelasten, voordeel 9.800.	Tussentijdse winstnemering 3.900 + rentelast 100. Meer interne uren, nadeel 800. Raming plankosten, nadeel 20.000. Externe kosten VTU, voordeel 76.100. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 190.800. Tijdelijk beheer, nadeel 600. Verkaveling, nadeel 22.700. Taxatie kavels, voordeel 19.100. Prijsstijging, voordeel 28.900. Rentelasten, nadeel 13.900.	Tussentijdse winstnemering -/- 109.900 + rentevoordeel 1.500 Meer interne uren, nadeel 41.900. Raming plankosten, nadeel 1.400. Minder externe kosten VTU, voordeel 45.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 206.350. Niet geraamde verkoopkosten, nadeel 900. Tijdelijk beheer, voordeel 500. Raming huuropbrengsten aangepast ivm verkoop gronden, nadeel 3.800. Verkaveling, nadeel 15.900. Verkoop reststroken, voordeel 22.950. Hogere grondprijs, voordeel 19.100. Prijsstijging, voordeel 700. Opbrengstenstijging, voordeel 1.800. Rentelasten, nadeel 1.700	Tussentijdse winstnemering 50.794 + rentelast 1.876. Diverse kosten, voordeel 900 Raming plankosten, nadeel 2.700. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 25.700. Tijdelijk beheer, nadeel 200. Prijsstijging, voordeel 1.460. Opbrengstenstijging, nadeel 1.800. Rentelasten, voordeel 5.600

(-/- = voordelig)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)	01-01-2021 (jaarrekening 2020)	01-01-2021 (jaarrekening 2021)
Voederheil	-911.612	-802.477	-455.629	-352.819	-2.169.932
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Tussentijdse winstneming 133.000 + rentelast 8.900. Minder interne uren opgenomen, voordeel 14.100. Verhoging budget externe plankosten en VTU, nadeel 32.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 99.300. Rentelasten, voordeel 48.800.	Tussentijdse winstneming 341.400 + rentelast 11.900. Minder interne uren, voordeel 48.700. Raming plankosten, voordeel 20.000. Externe kosten VTU, voordeel 18.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 24.100. Raming milieukosten, nadeel 13.200. Tijdelijk beheer, nadeel 2.100. Raming huurontvangsten, voordeel 52.400. Opbrengstenstijging, voordeel 71.500. Prijsstijging, voordeel 15.300. Rentelasten, voordeel, 57.800.	Tussentijdse winstneming 328.354 + rentelast 14.034. Minder interne uren, voordeel 68.600. Externe kosten VTU, nadeel 6.300. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 81.400. Tijdelijk beheer, voordeel 300. Raming huurontvangsten, voordeel 72.400. Opbrengstenstijging: taxatie uitgeefbaar, nadeel 174.200. Raming opbrengsten, nadeel 3.600. Prijsstijging, voordeel 15.600. Rentelasten, voordeel, 19.900	Tussentijdse winstneming 144.600 + rentelast 5.200. Minder interne uren, voordeel 16.200. Niet geraamde plankosten, nadeel 2.000. Externe kosten VTU, voordeel 14.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 72.800. Kavels verkocht tegen "oude" prijs, nadeel 73.700 + 14.400, Uitgenomen perceel waterberging wel te verkopen, voordeel 170.000. Opbrengstenstijging, voordeel 700. Prijsstijging, voordeel 8.300. Rentelasten, voordeel, 700	Tussentijdse winstneming 928.300 + rentelast 69.800. Fase II, deel 2 zorgt voor een verhoging van diverse ramingen. Uren ruimte, nadeel 71.200. Plankosten, nadeel 50.600. Inbreng gronden, nadeel 225.400. Diverse kosten, voordeel 900. Minder in- en externe uren civiel, nadeel 21.300. Kosten ontsluitingsweg, nadeel 735.000. Kosten herinrichting wegen 50% 337.000. Kosten BRM en WRM, nadeel 123.700. Landschapsinpassing, nadeel 51.900. Tijdelijk beheer, nadeel 2.500. Minder huuropbr. door verkoop kavel, nadeel 3.900. Opbrengst gronden fase II, deel 2, voordeel 4.274.800. Verkaveling fase II, deel 1, nadeel 15.300. Prijsstijging, nadeel 53.700. Opbrengstenstijging, voordeel 101.600. Rentelasten, voordeel 129.500
Kerkstraat Oost				346.106	506.800
				Vastgestelde grex in 2021	Meer interne uren, nadeel 59.900. Meer plankosten, nadeel 19.000. Aankoop grond Mooiland, nadeel 18.700. Prijsstijging geraamde bedragen BRM WRM nadeel 146.800. Tijdelijk beheer, nadeel 500. Meer opbrengst door nieuw grondprijsbeleid, voordeel 90.700. Verkaveling, nadeel 17.800. Prijsstijging, nadeel 13.600. Opbrengstenstijging, voordeel 25.400. Rente, nadeel 500.

(-/- = voordelig)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)	01-01-2020 (jaarrekening 2019)	01-01-2021 (jaarrekening 2020)	01-01-2021 (jaarrekening 2021)
LOG Graspeel	-21.239	551.624	859.547	865.966	975.139
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	Tussentijdse winstneming 77.334. Duurzaamheidssubsidie uit de grex 400.000 voordeel. Leges vergunning locatie Heihorst, nadeel 106.000. Verhoging sloopkosten, nadeel 54.300. Meer interne uren opgenomen, nadeel 7.400. Tijdelijk beheer, nadeel 3.700.	Rentelasten, nadeel 7.000. Sloopkn locatie PWV straat, nadeel 590.300. Notariskosten, nadeel 700. voorbereidingskn, voordeel 8.500. Plankosten, voordeel 11.800. Pachtopbrengsten, voordeel 4.900.	Rentelasten, nadeel 5.800. aankoop gronden, nadeel 71.500. Sloopkn locatie PWV straat, nadeel 221.300. Notariskosten, nadeel 1.300. Plankosten, nadeel 3.800. Pachtopbrengsten, voordeel 800. Opbrengsten verkoop, nadeel 5000	Rentelasten, nadeel 10.400. Plankosten, nadeel 2.300. Pachtopbrengsten, voordeel 6.300.	Rentelasten, nadeel 700. Plankosten, voordeel 1.100. Pachtopbrengsten, voordeel 6.300. Opbrengst Van Dongen -/- 120.000. Afboeken gronden, nadeel 472.500. Complex is afgesloten
	946.555	2.466.400	3.188.815	4.018.330	2.965.030

Wonen

In april 2019 is de nieuwe Woonvisie vastgesteld. De nieuwe woonvisie is vooral ontwikkelingsgericht. Ruim baan voor projecten die zorgen voor een divers woonmilieu in de gemeente.

Nu de provinciale contingenten zijn losgelaten is een belangrijk onderdeel van de woonvisie dat plannen kwalitatief goed passen en dat er in kwantitatief geen negatieve concurrentie ontstaat. Meer aandacht voor goedkopere woningen, starters en senioren. Daarnaast zijn er meerjaren prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporatie.

De grote uitbreidingen (Akkerwinde/Repelakker/Centrumplan Schaijk) hebben gezorgd voor een goede toename in het aantal woningen in de laatste 4 jaar.

Het doel is om deze lijn voort te zetten in de nieuwe woningbouwplannen zoals het Centrumplan Zeeland. De grondexploitatie Kerkstraat Oost is in de raad van 28 januari 2021 vastgesteld. De uitgifte van de kavels zal in 2023 gaan plaatsvinden.

Werken

Landerd heeft bedrijventerrein Voederheil II en woon-werk locatie Reek-Zuid ontwikkeld. Ook zijn we bezig om bedrijventerrein Voederheil II, fase 2 (in de volksmond Voederheil III) te ontwikkelen.

Voederheil II betreft een bedrijventerrein (6,7 ha uitgeefbaar) met kavels (1.000 tot 5.000 m²) met flexibele grenzen waardoor maatwerk geleverd kan worden. Na de vaststelling van het bestemmingsplan is het plan bouwrijp gemaakt en begonnen met de uitgifte. Vanaf 2018 kwam de kaveluitgifte op het bedrijventerrein in een stroomversnelling. Er zijn 30 bouw kavels verkocht en er lopen gesprekken met potentiële kandidaten voor de laatste kavels. Twee percelen worden per 31 december 2021 nog tijdelijk verhuurd.

Wij zijn voornemens het bedrijventerrein uit te breiden in zuidelijke richting (ca. 4 ha uitgeefbaar). Met verschillende partijen voeren we al gesprekken om zich hier te vestigen. We zijn ook bezig hiervoor het bestemmingsplan aan te passen. In 2020 is er een perceel verkocht ter grootte van 6.150 m². We zijn in 2021 met uitgebreide omgevingsvergunningen en/of postzegelbestemmingsplannen gaan werken en de verwachting is dat in 2022 deze lijn doorgezet kan worden.

Reek-Zuid betreft een Woon-werkgebied (ca. 4 ha uitgeefbaar) met kavels van 750 tot 1775 m². De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. Inmiddels is er vanuit verschillende ondernemers toch concrete interesse getoond voor een kavel op Reek-Zuid. De insteek is dat het bestemmingsplan wordt gewijzigd op het moment dat een koper zich meldt, maar het voornemen niet binnen het geldende bestemmingsplan past. De concreet lopende initiatieven zijn een project van 29 kleinere ondernemers kavels, enkele traditionele woonwerkinitiatieven en enkele bedrijfsinitiatieven. Als deze plannen doorzetten dan zullen de bestemmingen van diverse percelen gewijzigd moeten worden. Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen van een bestemmingsplan dat dit jaar nog in procedure wordt gebracht. Dit kan positieve maar ook nadelige gevolgen hebben voor de eerdere uitgangspunten met betrekking tot de prijs per vierkante meter.

Kostprijsbegrotingen

De actualisaties van de grondexploitaties per 1 januari 2021 zijn in de begroting 2022 als uitgangspunt opgenomen. Deze zijn door de raad vastgesteld op 25 juni 2021. Dit sluit aan met de nota Grondbeleid waarin is opgenomen dat de GREX één keer per jaar wordt herzien.

Storting in de Reserve Groen voor Groen-voor-Rood

Conform de regelgeving die ook in de notitie Reserves en Voorzieningen wordt genoemd mogen er ten laste van de GREX geen stortingen meer in de Reserve Groen worden gedaan voor verplichtingen in het kader van Groen-voor-Rood. Dit betekent dat er de komende jaren, op basis van de GREX per 1 januari 2022, inclusief 2021 nog € 50.169 direct ten laste van de behoedzaamheidsreserve in de Reserve Groen gestort gaat worden via de jaarrekeningen van die jaren. Uiteraard wordt ook dit bedrag jaarlijks herrekend.

Verloop van de boekwaarden

Het verloop van de boekwaarden vanaf 2021 tot 2026 is als volgt:

-/- is voordelig

In exploitatie genomen complexen	boekwaarde begin rekeningjaar (-/- = voordelig)	vermeerderingen rekeningjaar	verminderingen rekeningjaar	boekwaarde eind rekeningjaar	geraamde nog te maken kosten	geraamde opbrengsten	geraamd eind resultaat -/- is winst	opvangen nadelige resultaten	Jaar van afsluiten
Kerkpad	82	139	162	59	5	-142	-78	0	2022
Reek Zuid	7.264	135	129	7.270	1.335	-4.431	4.174	4.174	2026
Akkerwinde	-402	141	0	-261	231	0	-30	0	2023
Repelakker	94	257	446	-95	306	-276	-65	0	2023
Voederheil	109	1.277	772	614	2.070	-4.854	-2.170	0	2025
Kerkstraat Oost	0	327	111	216	1.628	-1.337	507	507	2024
Achter-Oventje	96	363	459	0	0	0	0	0	2021
LOG Graspeel	1.446	12	1.458	0	0	0	0	0	2021
Totaal:	8.689	2.651	3.537	7.803	5.575	-11.040	2.338	4.681	

Risico's

Grondexploitatie

De grondexploitatie is een bedrijfsmatige tak van de gemeente-exploitatie die sterk afhankelijk is van de economische situatie. We moeten rekening houden met mogelijke tegenvallers zoals stagnatie van de gronduitgifte. Voor het opvangen van eventuele risico's is de behoedzaamheidsreserve beschikbaar. Naast dit risico kan er sprake zijn van plannen die sluiten met een exploitatietekort. Voor deze plannen zijn in de afgelopen jaren voorzieningen ingesteld ten laste van de behoedzaamheidsreserve voor een bedrag van € 4,7 miljoen. In de jaarrekening 2021 zijn de volgende voorzieningen ingesteld. De LOG Graspeel is in 2021 afgesloten, maar de ontwikkeling van Kerkstraat Oost is toegevoegd. De voorziening is ingezet om het verlies te dekken.

	01-07-2016	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2022
Reek Zuid	2.766.809	2.940.036	3.871.930	4.091.545	3.783.985	3.880.520	4.174.219
Vensteeg	701.861	695.705	715.609	875.243	878.689	0	0
Log Graspeel	100.690	129.782		551.624	859.547	865.966	0
Kerkstraat Oost							506.800
Totaal:	3.569.360	3.765.523	4.587.539	5.518.412	5.522.221	4.746.486	4.681.019

In de onderstaande tabel zijn de risico's weergegeven die voor kunnen komen.

Risico	Omschrijving
Resultaat Grondexploitatie wijkt af van geprognosticeerd resultaat.	De volgende risico's zijn te onderscheiden: - De afzet van bouwpercelen kan vertraging oplopen door conjuncturele ontwikkelingen - Er kan vertraging optreden door extra procedures

	• Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten • Er kunnen extra onderzoekskosten zijn i.v.m. flora en fauna en archeologie. • De inflatie kan hoger of lager uitvallen dan waarmee in de exploitatieopzet is gerekend • De opgenomen prijzen per m2 zijn niet haalbaar • De kosten voor bouw- en woonrijpmaken kunnen hoger of lager uitvallen dan geraamd • Hogere kosten sanering bij bodemverontreiniging • Planschadekosten kunnen hoger uitvallen dan voorzien • De plankosten kunnen hoger uitvallen bij langere doorlooptijd van complexen • De totale interne urenbesteding kan hoger uitvallen bij een langere doorlooptijd van complexen • Het (deels) afstoten van complexen (uitnemen uit de GREX) waardoor afgewaardeerd moet worden • Stuklopen van onderhandelingen.
--	---

Ten behoeve van Paragraaf A, Weerstandsvermogen en risicobeheersing is per complex een risicopercantage bepaald (notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Deze zijn als volgt:

Complex	Herziening 1-1-20	Herziening 1-1-21	Herziening 1-1-22
Achter-Oventje	50%	50%	0%
Akkerwinde	0%	0%	0%
Repelakker	10%	10%	0%
Reek Zuid	50%	30%	30%
Kerkpad III	0%	10%	10%
Kerkstraat Oost			0%
Voederheil	10%	10%	10%
LOG Graspeel	50%	10%	0%

Het percentage van Repelakker is gewijzigd t.o.v. de vorige herziening en opgenomen in de begroting 2021. LOG Graspeel en Achter-Oventje zijn in 2021 afgesloten.

Financiële positie

De grondexploitatie is een van de belangrijkste financiële onderwerpen van de gemeente. Onderstaand wordt inzicht gegeven in de boekwaardes en het verloop van de grondexploitatie.

De boekwaarde van de in exploitatie genomen gebieden verloopt vanaf 2020 als volgt:

Bedragen x € 1.000

In exploitatie genomen complexen	boekwaard e begin rekening-jaar (-/- = voordelig)	vermeer-deringen rekeningjaa r	vermin-deringen rekeningjaa r	boekwaard e eind rekeningjaa r	geraamde nog te maken kosten	geraamde opbrengs ten	geraamd eind resultaat -/- is winst	opvangen nadelige resultaten	Jaar van afsluiten
Kerkpad	82	139	162	59	5	-142	-78	0	2022
Reek Zuid	7.264	135	129	7.270	1.335	-4.431	4.174	4.174	2026
Akkerw inde	-402	141	0	-261	231	0	-30	0	2023
Repelakker	94	257	446	-95	306	-276	-65	0	2023
Voederheil	109	1.277	772	614	2.070	-4.854	-2.170	0	2025
Kerkstraat Oost	0	327	111	216	1.628	-1.337	507	507	2024
Achter-Oventje	96	363	459	0	0	0	0	0	2021
LOG Graspeel	1.446	12	1.458	0	0	0	0	0	2021
Totaal:	8.689	2.651	3.537	7.803	5.575	-11.040	2.338	4.681	

De uitgifteplanning die in de GREX is opgenomen is de volgende:

GREX Nog te verkopen kavels per 1 januari 2021							
		2022	2023	2024	2025	2026	
Achter-Oventje	0						
Akkerwinde	0						
Kerkpad	1	1					
Kerkstraat Oos	42	30	12				
Reek Zuid	1		1				
Repelakker	2	2					
	46	33	13	0	0	0	
Reek Zuid	21.599 in m2	16.930	0	2.460	559	1.650	
Voederheil	37.598 in m2	15.549	7.306	7.073	7.670	0	

Door de raad is gevraagd deze planning te vergelijken met die van voorafgaande jaren. Dat is in onderstaande tabel samengevat. Er is een vergelijking gemaakt tussen de vastgestelde grondexploitatiecomplexen van 2018, 2019, 2020 en 2021.

	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Woningen	Aantallen*										
2018	118	64	26	16	6	6					
2019	40		35	4	1						
2020	12			6	6						
2021	10				8	1	1				
2022	46					33	13				
Industrie	m2*										
2018	83.521	19.806	8.318	7.596	7.491	7.684	8.043	8.308	7.815	4.228	4.232
2019	65.363		20.055	6.550	10.640	9.917	3.263	3.456	3.815	4.080	3.587
2020	43.980			8.694	12.363	1.000	5.646	7.284	3.659	5.334	0
2021	34.085				13.518	7.317	8.084	1.734	1.782	1.650	0
2022	59.197					32.479	7.306	9.533	8.229	1.650	0

* Het geplande aantal daalt door werkelijke verkopen. De te verkopen kavels binnen het complex Kerkstraat Oost zijn toegevoegd aan de tabel.

Toelichting per complex

Onderstaand wordt per complex een toelichting gegeven op de gevolgen voor de herziening van de exploitaties. Daarbij wordt ook ingegaan op de aanpassingen t.o.v. de vorige GREX.

Het uitgangspunt hierbij is dat verliezen direct genomen worden door een voorziening te vormen t.l.v. de behoedzaamheidsreserve en dat winsten genomen worden op het moment dat deze gerealiseerd zijn. Dit uitgangspunt sluit aan bij de voorschriften zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn voorgeschreven.

In grote lijnen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de huidige herziening:

1. Bij deze actualisatie is uitgegaan van de geraamde inkomsten en uitgaven zoals die zijn opgenomen in het MJP GREX 1-1-2022;
2. Taxaties die begin 2022 zijn afgegeven over de grondprijzen voor woningbouw, Voederheil II en voor Reek Zuid.

In de navolgende paragrafen zullen de exploitaties kort worden beschreven (meestal in tabelvorm). Daarbij wordt ingegaan op:

- De oppervlakte van het plangebied en nog uit te geven m²;
- Het eindresultaat van deze herziening t.o.v. de vorige herziening;
- Enkele andere kengetallen;
- Het risicopercentage t.b.v. paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Een korte toelichting.

Kerkpad Reek

Kerkpad, fase III betreft de laatste fase van het plan Kerkpad. Fase I en II van het plan Kerkpad zijn gereed. Het totale woningbouwprogramma bestaat uit 58 woningen en één gezinsvervangend huis.

Er resteert nog één kavel te verkopen. Het taxatiebureau heeft de kavel getaxeerd. De ligging is wat minder gunstig, waardoor de prijs per m2 naar beneden is bijgesteld.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	-191.212
Eindwaarde jaarrekening 2021	- 77.518
Tussentijdse winstneming 2021	112.921
Boekwaarde per 1-1-2022	59.406
Te verkopen m2	687
Boekwaarde per m2	86,47
Uitgiftetermijn jaarrekening 2020	2021-2022
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	2022
Jaar van afsluiting	2022
Risicopercentage	10%

Reek Zuid

Reek-Zuid betreft een Woon-werkgebied (ca. 4 ha uitgeefbaar) met kavels van 750 tot 1775 m². De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. Inmiddels is er vanuit verschillende ondernemers toch concrete interesse getoond voor een kavel op Reek-Zuid. De insteek is dat het bestemmingsplan wordt gewijzigd op het moment dat een koper zich meldt, maar het voornemen niet binnen het geldende bestemmingsplan past. De concreet lopende initiatieven zijn een project van 29 kleinere ondernemerskavels, enkele traditionele woonwerkinitiatieven en enkele bedrijfsinitiatieven. Als deze plannen doorzetten dan zullen de bestemmingen van diverse percelen gewijzigd moeten worden. Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen van een bestemmingsplan dat dit jaar nog in procedure wordt gebracht. Dit kan positieve maar ook nadelige gevolgen hebben voor de eerdere uitgangspunten met betrekking tot de prijs per vierkante meter. In 2021 is 926 m2 verkocht.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	3.880.520
Eindwaarde jaarrekening 2021	4.174.219
Boekwaarde per 1-1-2022	7.269.675
Te verkopen m2	22.203
Boekwaarde per m2	327,42
Uitgiftetermijn jaarrekening 2020	2021-2026
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	2021-2026
Verhoging van de voorziening voor dekking verlies	293.699
Gevormde voorziening 1-1-2021	3.880.520
Gevormde voorziening 1-1-2022	4.174.219
Jaar van afsluiting	2026
Risicopercentage	30%

Akkerwinde Schaijk

De gemeente Landerd en marktpartijen hebben een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van plan Akkerwinde te Schaijk. Uitgangspunt van deze overeenkomst is dat de gemeente de gronden verwerft, het plan bouwrijp maakt en de bouwkavels terug verkoopt aan de projectontwikkelaars (bouwclaimmodel). In totaal worden er tot einde looptijd 198 woningen gerealiseerd.

De laatste kavels zijn in 2019 verkocht. Het plan wordt in 2021 woonrijp gemaakt. De aanpassing kruising De Louwstraat/Schutsboomstraat en Reconstructie Schutsboomstraat staat gepland voor het jaar 2022 en 2023.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	-45.243
Eindwaarde jaarrekening 2021	-30.338
Tussentijdse winstneming 2021	33.856
Boekwaarde per 1-1-2022	-261.297
Te verkopen m2	0
Boekwaarde per m2	0,00
Uitgiftetermijn jaarrekening 2020	n.v.t.
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	n.v.t.
Jaar van afsluiting	2023
Risicopercentage	0%

Voederheil Zeeland

Voederheil II betreft een bedrijventerrein (6,7 ha uitgeefbaar) met kavels (1.000 tot 5.000 m2) met flexibele grenzen waardoor maatwerk geleverd kan worden. Na de vaststelling van het bestemmingsplan is het plan bouwrijp gemaakt en begonnen met de uitgifte.

Er zijn dertig bouwkavels verkocht en er lopen gesprekken met diverse potentiële kandidaten voor de laatste drie kavels. Daarnaast worden twee percelen tijdelijk verhuurd. Voor de ontwikkeling van Voederheil II, fase 2 zijn de uitgenomen gronden in 2012 weer in het complex opgenomen. Het betreft hier in totaal 37.560 m2. Deze gronden zullen de komende jaren ontwikkeld worden tot nieuw uitgeefbare grond. Tevens is in de calculatie de nieuwe ontsluitingsweg en voor 50% de herinrichting van de wegen fase 1 opgenomen.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	-352.819
Eindwaarde jaarrekening 2021	-2.169.932
Tussentijdse winstneming 2021	928.336
Boekwaarde per 1-1-2022	613.999
Te verkopen m2	37.598
Boekwaarde per m2	16,33
Uitgiftetermijn jaarrekening 2020	2021-2025
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	2021-2025
Jaar van afsluiting	2025
Risicopercentage	10%

Repelakker

De gemeente Landerd en marktpartijen hebben overeenkomsten gesloten voor de ontwikkeling van het plan Repelakker te Zeeland. Uitgangspunt is dat de gemeente de gronden verwerft, het plan bouwrijp maakt en de bouwkavels terug verkoopt aan de projectontwikkelaars (bouwclaimmodel). Het is de bedoeling dat er in totaal ca 225 woningen worden gerealiseerd.

Binnen fase II zijn inmiddels al een groot aantal woningen gebouwd. De verwachting is dat de resterende twee kavels in 2022 worden verkocht.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	-140.629
Eindwaarde jaarrekening 2021	-65.482
Tussentijdse winstneming 2021	50.794
Boekwaarde per 1-1-2022	-95.568
Te verkopen m2	952
Boekwaarde per m2	-100,39
Uitgiftetermijn jaarrekening 2020	2021
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	2022
Jaar van afsluiting	2023
Risicopercentage	0%

Kerkstraat Oost

Kerkstraat Oost is een nieuwe grondexploitatie in het centrum van Zeeland in het kader van het behouden en versterken van het dorpshart en maakt onderdeel uit van de 'Centrumvisie Zeeland'. In totaal wordt 2,35 ha grond ontwikkeld. Voor Kerkstraat Oost is een invulling beoogd met onder andere woningen en een groene ontmoetingsruimte, waarbij wordt samengewerkt met marktpartijen. In dit plan zullen door de gemeente in samenspraak met de woningcorporatie 5 levensloopbestendige woningen, 30 sociale huurwoningen en 7 middeldure rijwoningen ontwikkeld worden. De overige woningen worden ontwikkeld door marktpartijen. In 2021 is er 389 m2 verkocht.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2021	506.800
Boekwaarde per 1-1-2022	215.733
Te verkopen m2	4.235
Boekwaarde per m2	50,94
Uitgiftetermijn jaarrekening 2021	2022-2023
Verhoging van de voorziening voor dekking verlies	506.800
Gevormde voorziening 1-1-2021	0
Gevormde voorziening 1-1-2022	506.800
Jaar van afsluiting	2024
Risicopercentage	0%

LOG Graspeel

In 2021 zijn er weinig uitgaven en inkomsten geweest voor LOG Graspeel. Er zijn nog diverse gronden in eigendom die verkocht moeten worden maar er vindt geen verdere ontwikkeling meer plaats. Het complex wordt derhalve dan ook afgesloten. De gevormde voorziening is verrekend met het exploitatieverlies.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	865.966
Eindwaarde jaarrekening 2021	975.138
Boekwaarde per 1-1-2022	0
Verhoging voorziening voor dekking van het verlies	109.172
Gevormde voorziening 1-1-2021	865.966
Gevormde voorziening 1-1-2022	n.v.t.
Jaar van afsluiting	2021
Risicopercentage	n.v.t.

Achter Oventje Zeeland

Het plan Achter-Oventje te Zeeland betreft twee woningbouwkavels die door de gemeente worden verkocht. Het betreft een Ruimte voor Ruimte locatie. In 2012 is als stimuleringsmaatregel de grondprijs per m2 verlaagd naar € 213,60. In 2020 heeft het college besloten om een grondprijs gelijk aan de grondprijsberekening voor vrijstaande kavels in Zeeland te hanteren. Beide percelen zijn in 2021 uitgegeven, waardoor het complex afgesloten kan worden.

(-/- = voordelig)

Eindwaarde jaarrekening 2020	-344.359
Eindwaarde jaarrekening 2021	-347.858
Winstneming bij afsluiten complex	347.858
Boekwaarde per 1-1-2022	0
Jaar van afsluiting	2021
Risicopercentage	n.v.t.

G. Lokale heffingen

In deze paragraaf zijn opgenomen:

- Het belastingbeleid in Landerd
- Kwijtscheldingsbeleid
- Regeling tegemoetkoming kosten huishoudelijk afval
- Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen 2021 inclusief tariefwijzigingen.

Het belastingbeleid in Landerd

In 2016 is de Nota Lokale Heffingen vastgesteld.

De insteek is om tarieven niet meer dan noodzakelijk te laten stijgen. Dit in relatie met de wensen en plannen die de gemeente heeft en de ontwikkeling van de algemene koopkracht van de burger. Er vindt steeds een afweging plaats tussen de wensen en de daarvoor soms noodzakelijke verhoging van de belastingen.

Kwijtscheldingsbeleid

Voor 2021 is een bedrag van € 56.546 (2020 € 47.640) besteed aan het verlenen van kwijtscheldingen. Er zijn 162 aanvragen (2020: 173) geweest. Hiervan zijn 92 (2020: 85) automatische toekenningen, 40 (2020: 45) gehele of gedeeltelijke toekenningen op verzoek toegekend. Kwijtschelding kan verkregen worden voor de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De kwijtschelding wordt door de BSOB uitgevoerd.

Regeling tegemoetkoming in de kosten voor huishoudelijk afval in bijzondere gevallen

Deze regeling houdt in dat in bijzondere gevallen (meestal bij voortdurende ziekte) de mogelijkheid bestaat om de kosten van de extra minicontainer die speciaal voor deze "bijzondere omstandigheden" van de gemeente wordt gehuurd via een vergoedingsregeling te compenseren. In 2021 maakten 4 personen (2020: 4, 2019: 4, 2018: 4, 2017: 4) gebruik van deze regeling.

Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen van 2021:

(de weergegeven ramingen zijn na wijziging van de begroting)

Forensenbelasting	2018	2019	2020	2021
Bebouwde oppervlakte < 45 m2	124,7	135,9	135,9	135,9
Bebouwde oppervlakte 45 m2 - 100 m2	188,6	205,55	205,55	205,55
Bebouwde oppervlakte > 100 m2	377,2	411,15	411,15	411,15
Totale opbrengst begroot	26.400	31.680	31.680	31.680
Totale opbrengst werkelijk	24.682	28.979	29.576	34.267
Verschil	-1.718	-2.701	-2.104	2.587

Leges titel I	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	139.263	115.415	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	139.263	115.415	-23.848
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	123.160	102.036	
BTW	0	0	
Totale kosten	262.422	217.451	-44.972
Totale opbrengst	127.354	183.753	56.399
Kostendekkendheid	48,53%	84,50%	

Leges titel II	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	578.678	1.159.374	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-19.000	-67.900	
Netto kosten taakveld	559.678	1.091.474	531.796
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	1.046	24.550	
Overhead incl. rente	550.092	890.499	
BTW	34.965	53.666	
Totale kosten	1.145.781	2.060.189	914.408
Totale opbrengst	929.792	986.556	56.764
Kostendekkendheid	81,15%	47,89%	

Leges titel III	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	36.542	69.042	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	36.542	69.042	32.500
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	48.769	70.688	
BTW	0	0	
Totale kosten	85.310	139.730	54.420
Totale opbrengst	10.323	4.721	-5.602
Kostendekkendheid	12,10%	3,38%	

Lijkbezorgingsrechten	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	42.012	66.343	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-1	0	
Netto kosten taakveld	42.011	66.343	24.332
Toe te rekenen kosten:			
kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	4.766	10.357	5.591
BTW	0	0	
Totale kosten	46.777	76.699	
Totale opbrengst	33.450	60.555	27.105
Kostendekkendheid	71,51%	78,95%	

Marktgelden	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Tarief per m2 per kwartaal	8,99	8,99	0,00
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	20.516	16.051	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	20.516	16.051	-4.465
Toe te rekenen kosten:	0		
Overhead incl. rente	9.532	8.438	
BTW	0	0	
Totale kosten	30.048	24.490	24.490
Totale opbrengst	6.500	7.080	7.080
Kostendekkendheid	21,63%	28,91%	

Afvalstoffenheffing	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Tarief eenpersoonshuishoudens	177,00	177,00	0
Tarief meerpersoonshuishoudens	278,40	278,40	0
Tarief extra container	266,40	266,40	0
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	1.428.486	1.352.434	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-101.850	-336.979	
Netto kosten taakveld	1.326.636	1.015.455	-311.181
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	27.000	34.214	
Overhead incl. rente	89.257	67.262	
BTW	275.289	260.720	
Totale kosten	1.718.182	1.377.651	-340.531
Totale opbrengst	1.581.931	1.575.890	-6.041
Kostendekkendheid	92,07%	114,39%	

Rioolheffing	Begr 2021	Werk 2021	Stijging
Tarief waterverbruik 0 t/m 100 m3	120,00	120,00	0
Tarief waterverbruik 101 t/m 250 m3	171,72	171,72	0
Tarief waterverbruik 251 t/m 500 m3	291,60	291,60	0
Tarief waterverbruik 501 t/m 750 m3	480,48	480,48	0
Tarief waterverbruik > 25.001 m3	4017,60	4017,60	0
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	827.557	851.790	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-949	-3.086	
Netto kosten taakveld	826.608	848.704	22.096
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	43.661	35.040	
Overhead incl. rente	221.978	136.561	
BTW	154.449	267.544	
Totale kosten	1.246.696	1.287.849	41.153
Totale opbrengst	1.022.797	1.124.731	101.934
Kostendekkendheid	82,04%	87,33%	

Onroerende-zaakbelastingen	2018	2019	2020	2021
Tarief woningen eigenaren	0,10082	0,09824	0,09294	0,09338
Tarief niet-woningen eigenaren	0,28376	0,28982	0,29283	0,30642
Tarief niet-woningen gebruikers	0,21437	0,21894	0,22102	0,24426
Totale opbrengst begroot	3.132.600	3.237.286	3.372.216	3.510.548
Woningen eigenaren	1.752.506	1.800.852	1.906.183	1.973.879
Niet-woningen eigenaren	845.240	891.831	912.890	931.528
Niet-woningen gebruikers	534.854	544.603	553.143	605.141
Totale opbrengst werkelijk	3.033.924	3.300.556	3.374.545	3.479.243
Woningen eigenaren	1.715.510	1.829.384	1.907.779	1.973.377
Niet-woningen eigenaren	829.360	919.079	919.607	930.912
Niet-woningen gebruikers	489.054	552.093	547.159	574.954
Verschil	-98.676	63.270	2.329	-31.305

Precariobelasting	2018	2019	2020	2021
Tarief per m2 per jaar (terras)	11,1	11,25	11,4	11,6
Tarief standplaats	163,95	163,95	171,1	174
Totale opbrengst begroot	6.500	6.500	3.250	3.250
Totale opbrengst werkelijk	5.578	7.161	1.412	5.675
Verschil	-922	661	-1.838	2.425

Toeristenbelasting	2018	2019	2020	2021
Tarief per overnachting per persoon	1,1	1,2	1,2	1,2
Totale opbrengst begroot	257.884	340.884	236.422	397.384
Totale opbrengst werkelijk	207.734	317.743	236.075	384.186
Verschil	-50.150	-23.141	-347	-13.198

Raadsbesluit

Zaaknummer: 10482-2022

De raad van de gemeente Maashorst;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders 10 mei 2022:

gelet op artikel Gemeentewet (artikel 197 tot en met 201);

b e s l u i t

1. a. De Programmarekening 2021 van de voormalige gemeente Landerd vast te stellen
b. De programmarekening 2021 van de voormalige gemeente Uden vast te stellen
2. Om van het gezamenlijk positief resultaat ad € 8.279.083 onderstaande budgetten te bestemmen voor 2022 te weten;
 - Budget citymarketing(€ 25.000) voor verdere realisatie in 2022
 - Budget verplaatsing bushaltes Hoevenseweg (€ 41.000) voor realisatie in 2022
 - Budget herstel schade bomen door Kermis Uden(€ 30.000)
 - Budget aanschaf diverse modules burgerzaken (€ 11.000)
 - Budget werkelijk restant overhevelingsvoorstel Landerd (€ 1.945.529)
 - Budget inspectie, meerjarenplanning en groot onderhoud civieltechnische kunstwerken (voormalige gemeente Landerd) (€ 12.000)
 - Budget verbinding jeugdhulp en passen onderwijs(voormalige gemeente Landerd) (€ 7.000)
 - Budget WMO ouderenzorg (voormalige gemeente Landerd) (€ 5.000)
 - Budget dorpshuizen (voormalige gemeente Landerd) (€ 30.000)
 - Budget ICT (voormalige gemeente Landerd) (€ 9.000)
 - Diverse extra aankopen openbare verlichting (€ 0) (€ 44.000 gedekt uit een bijdrage van de reserve openbare verlichting)
 - Inspectie speeltoestellen (€ 0) (€ 35.086 gedekt uit de reserve speeltoestellen)
 - Behoedzaamheidsreserve groen voor Rood (€ 0) (€ 21.441 gedekt uit reserve)
 - Overschot exploitatie riolering voormalige gemeente Landerd (€ 132.511)
3. Het resterende resultaat van € 6.031.043 toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar
4. De 3e begrotingswijziging 2022 vast te stellen

Vastgesteld in de openbare vergadering 14 juli 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

Drs. G.J. de Graaf

drs. P.L.A. Rüpp